

ténylegesen sok rokonvonalat mutat korunkkal. Két, sőt több világ csapott ebben a korszakban is egymással össze: az inkvizíció eszközeivel hadakozó vakhit visszahatása a feltörő tudományos és szabadgondolkodó életakarással, a vérörjögése a humanista szemlélet szelid, de megfélemlíthetetlen kritizmusával. A hatalom ősi mindenre-elszántsága a Föld ujonnan felfedezett területeire a kezdődő imperiálművészet módszerrel terjeszti ki csápjait, melynek következtében a termelés ősi formái kezdenek felbomlani — és a reformáció társadalmi erőket mozgató riadója ekkor száll harcra a mindenható egyház százfeji hidrájával.

Gazdag; aranyban, rettegésben, vérben és borzalomban gazdag korszak ez, akár a miénk, melyben a sötétség és világosság, a Régi és az Új hasonló fanatizmussal küzd a hatalomért, a megújulásért, recite: a régi, a lejáróban, az ezerszer kompromittáltban való megújulásért.

A reneszánsz volt az (s főleg az olasz reneszánsz), melynek idő-síkján az emberi természetnek ugyszólván minden rejtett és nemrejtett vonása maga teljes izzásában és fékezhetetlen erejében bomlott ki. A művészetek soha nem látott csodálatos virágzása (Michelangelo, Tizian, Rafael, da Vinci!), Luther alapjában véve ősi népies kereszténységnek meghirdetése esik egybe ebben a korszakban Loyola Ignác jezsuitizmusával, az inkvizíció tömegvérengzésével, Cervantes és Tasso halhatatlan irodalmi alkotásaival, a terror és üldözés világa új világrészek felfedezésével; a skolasztika, az arisztoteleszi világszemlélet e gyümölcsstelen hajtása az antik irodalom újrafelfedezésének szinte forradalmi erejű (Lucretius, Epicurus, Ovidius!) körülrajongásával.

Művész, tudós és egyben gondolkodó legyen a talpán az, aki e sokrétű világból, az egymással szembenálló erők és gondolatok e harcából ki tudja választani a lényegest, a zürzavarból irányítatóan ki-jegecesedő, kormeghatározó vonásokat anélkül, hogy életregényének hősei a kor küzdő gondolatainak és irányzatának lélektelen szájköivá válnának!

3.

Raffy Ádám nem hogy beleesett volna a dilettánsok eme eredendő hibájába, de egyenesen lélegzetelállító művészi készséggel mintázta élővé főhősét, a szeretetreméltó dominikánus barátot.

Giordano Bruno történelmi hős volt, a szabadgondolat első igazi hőse és mártírja és mégis Raffy Ádám regényes életrajzában valószínű, hamisítatlan regényhőssé válik. Gondolatai nemcsak a kor forrongó katalánból törnek fel, hanem annak az egyszerű, ujránemáradó, olasz zseninek husból és vérből formált egyéniségéből, ekit Nápoly tündöklő ege, a regényes tenger, a kolostorok szigoru, de nyugtató csöndje s a szerelmi odaadásában minden előírásos gátlástól mentes capuai asszony csókja érlelt férfivé.

Raffy Ádám Giordano Bruno életregényében, ebben a tragikusan végződő sordrámában, egy egész hatalmas korszakot fog át, történelmileg nyilvántartott alakokat elevenít meg anélkül, hogy alakjain a levitézlett hazugságu történelmirás porszagát éreznék, vagy a kor általánosított jellegzetességeiben veszne el.

Gondolatrendszerüket, gondolkodásmódokat vázol fel szinte anatólefrancei tömörséggel, de a gondolatok mögött életeleves szenvedéllyel a gondolatokat hordozó kortársak éles emberi profiljai rajzolódanak ki: áldozatok és önfeláldozók, szentek és örültek, olaszok és nemolaszok, máglyarakók és máglyákon elégők, hősök és diástelen pribékek arcásai.

Rengeteg tudás, művészi alakító készség (mely szerencsésen nélkülözi a naivitás halvány árnyalatát is), pompás, kiforrott, hajlékony stilművészet a legfőbb erényei ennek a kitünő könyvnek, mely szerzőjét kétségkívül a transzilvániai szellemi és művészi élet első vonalába helyezi.

A perc-emberkének mai dáridójában — a mult perc emberei dáridójának bemutatásával — komoly és komor vigaszt nyújt ez a könyv, vagy még többet: annak bizonyosságát, hogy a hős személyes legyőzése nem jelenti egyben eszméi legyőzetését, sőt ellenkezőleg: annak diadalát kézzel elő.

Salamon László.

BESZÉLJENEK A RAJZOK!

Anestin karikatúra-kiállítása „hivégzi” az összes politikusokat. Hogyan látja a karikaturista az ország politikai vezéreit

Bucuresti, január 25. Jon Anestin a legmerészebb és a legszellemebb román karikaturista kiállít az „Athenaeum” különtermében. Sikerét legjobban saját szavaival jellemezzük:

— „Erdőcsői sikereim már sokallom. Néha sorba állanak az emberek — persze beléptidij nincs — Annyi az érdeklődő, hogy a nagy tolakodásban senkinek sem jut eszébe vásárolni.”

Anestin persze tuzoz, mert egész sereg karikaturáját megvették... Egyenemlyikét maguk az „áldozatok”.

A román belpolitikának legtökéletesebb görbétikrét kapja meg az ember Anestin kiállításán. Szintetikus és plasztikus, merész és kíméletlen leplezése mindannak, ami a belpolitikában demagógia, kulissza és neveltség.

A karikaturista maga vezet bennünket a rajzok között s élénken magyaráz művészetéről:

— Hogy ceruzám sebeket tud ejteni s hogy ereje van, onnan tudom, hogy a cenzura külön pályázik rám s bizony sokszor kiütik kezemből a tollat...

— Voltak idők, amikor az országokat még nem kormányozták dekrétumokkal, voltak viszont idők, amikor a legerősebb pampfletnek is nagyobb hatást lehetett elérni a szatirikus rajzokkal, mert az emberek annyira félték a nevetségességtől, hogy nem is merészeltek szembeállani a rajzolókkal.

Nem utolsó sorban Gillbray angol karikaturistának volt az érdeme Napoleon népszerűtlenségére Nagy-Britanniában. A krónikások feljegyezték, hogy a császár idegrohamot kapott, ha Gillbray szatirikus rajzai elébe kerültek.

„Don Quijote”

Nagy a tolongás és a derűtlenség egy „Cervantes” című szatirikus rajz körül. Girhesgebén „Don Quijotét” az uborka orru, nagyfüllű Averescu marsall személyesíti meg... Sancho Panzaja pedig hü fegyvertársa Trancu Iasi.

— Ime a mi politikánk szimpátiikus „Don Quijoteja” — mondja Anestin — Gebéjére 920-ban ült, amikor az a bizonyos téglá fejére esett...

Egy pillanattal úgy tűnik, hogy a prágai mintavásár ismert plakátját látjuk magunk előtt... De nem... Az alak mintha Mihai Popovicira emlékeztetne: Ártatlan, meztelen bébi képében áll rá egy „Skoda” ágyura s a fején „Merkur” sisakja ragyog.

Ha a parlament fel is mentette, Anestin mégis ráteszi az ártatlan Popovicit egy Skoda-ágyura.

Monsegnore Iuliu

Rendkívüli szuggesztív ereje van a 35-ös számú rajznak. Címe: „Iuliu Öszentsége”. Vörös csuhás jezsuita sétál a klostrom udvarán... Összekulcsolja kezeit, szikár alakja élesen rajzolódik rá az ódon szűke falakra... Arevonásai Maniura, a badacsonyi remetére emlékeztetnek. A karikaturát Pamfil Seicaru, a „Curentul” igazgatója vette meg. Seicaru, aki annyiszor rajzolta le cikkeiben ezt a hideg, kegyetlenül nyugodt, hallgató magabazárkózott „jeszuitát”.

— Talán mégis téved Anestin kolléga?

— En beletálok az emberi lélekbe s kitéregetem.

— Most az egyszer talán mégis téved??

Anestin is...

A 30-as számú karikatúra címe: „Grigorescu után”... A halhatatlan román festő parodiája Mihail Sadoveanut, a nagy regényíróit eleveníti meg... „A zsidó a libával” című Grigorescu festmény, ara inspirálta Anestint, hogy Sadoveanut kaftánba öltöztesse, pajeszt ragasszon neki és libát tegyen az ölébe... és ezt csupán azért, mert a volt szenátusi elnök el me tte vállalni a „Dimineata” és „Adeverul” lapkorszern vezetését.

Ránézünk Anestire. Megéri csodálkozót tekintetünk s egy másik rajz elé vezet, hogy kibékítsen: Hitler igen furcsa pózban: Nőies vonások, pibiskedőn, kényeskedve tartja a kezét, hátulrombolás a nadárgja... Anestinnak ez a sokatmondó, butális rajza már bejárta a világsajtót.

Hitlernek természetesen szomszédja Goga Octavian, aki Apollóként — nem hiába költőből lett politikus — áll harcsekerén s hajtja kampókeresztes „lovait”, tógájának bordúljét kampókeresztesek díszítik, babérokoszorúját horogkeresztesekből fonták.

A „Giovinezza” című szatirikus rajz négyet intéz el egycsapásra. Elő Goga és Cuza, mögöttük Argetoianu és Vajda menetek, mint négy bambinó, fekete ingesen,

oldalszjjal, fapuskával... Anestinnak valóban véres a szatirája.

Két munkanélküli

A „munkanélküliek” című karikatúrában két bus, letört embert ültet egy padra az ötletes Anestin: Titulescut s Hailé Selassiet, a négest. A pad a tengerparton van, hullának a levelek s a két szomorú ember szomoruan vár valamire... az igazságot várják.

Leon Blumot Vercingetorix a gall hős harcruhájába öltöztette Anestin. Blum majd összerogy a gall vezér pánccélruhája alatt s kezében öreg esernyőt tart...

Kérdés, milyen mértékben mulattatná Blumot a jól sikerült szatira.

Antonescu külügyminiszternek a karikatúrája sokatmondó és epés: Az öreg trottili diplomata fején a háromsarku kalppal. A nadrágja harmonikázik. Nézi magát a tükrökben s féltékenyen mondja: „Hiába, a boldogultnak jobban állott...”

A földön ráhajából kidobva Titulescu portréját belepi a por.

Rodin gondolkodója

Tatarescu miniszterelnököt nem is egy, hanem több rajzban mutatja be a rosszmájú Anestin.

Rodin a nagy francia szobrász gondolkodójának vonásaiban mintha Tatarescu vonásait ismernék föl. De vajjon, hogyan gondolkodhat ez a „neandervölgyi” ember, aki nek vonásait s előreugró felsőajkát a miniszterelnöktől kölcsönözte Anestin?

A Tatarescu-sorozat második példányán Tatarescu a mikrofon előtt áll és beszél, beszél, s hangjából mintha a fülemile trillái csöngőnének... s vajjon ki van a legjobban el-

ragadtatva ettől a hangtól és szavaktól? A rajz megmondja...

A széria harmadik rajzán Tatarescu cirkuszi lovanó. Szébbnél-szebb és nyaktörőbbnél-nyaktörőbb akrobatikus mutatványokat végez a ló hátán, amelyet a cirkuszigazgató ostora ösztönöz gyorsabb rohadásra... a cirkuszdirektor, mintha Inculetz helyettes miniszterelnökre emlékeztetne...

Nincs az az ujságíró, aki cikkeiben kegyetlenebbül mutathatna rá az aktuális politika ferdeségeire, mint Anestinnak ez a néhány tollvonása.

A professor

Iorgát sem kímélte Anestin szatirája. A professor: Számuráj, aki széles pallósával hadonászik... Mironescu cimert tart a kezében, a cimere egy kancsó... Ica néni: a belügyminiszter fogatlan, csuf kofka Anestin karikatúrájában... Argetoianu, mint a rajzolt filmek Poppyja jelenik meg pipával, sümölcsökkel teli arcával... Mihalache fejét rátette egy nagy durva lábra... mert hát ő a népet, az ország talpát, fundamentumát képviseli... a karikatúra azonban azt is jelképezheti, hogy Mihalache a feje helyett a lábával gondolkodik... Vajdát, a diákosan romantikus Vajdát, heidelbergi diák pózába állítja élénk a rajzoló.

Es így végig, Anestin senkiről sem felejtkezik meg. Leplezetlenül elevenednek meg az ő művészi rajzaiban azok, akik vezetésre vállalkoztak, úgy, ahogy a nagyközönség szimbolikusan elképzeli őket.

Modelleji mégsem haragudhatnak erre a jó fiura, akinek szarkazmusa mögött meleg és trefás kedély húzódik meg.

(h. e.)

ROYAL slágermozgó.

Ma, kedden:

Mayerling

Charles Boyer és Danielle Darrioux felejthetetlen sikerű filmje. Román és magyar feliratokkal. Előadások 3, 5, 7, 9.

ROYAL slágermozgó.

Holnapról:

Férfi éjszakák

(A pétervári muzsikusk)

Dostojevszki regénye után. Világhírű szovjetfilm. Háromszori leállítás után engedélyezve! Magyar és román feliratok.

Leon Blummal tárgyalat Párizsban Weizmann

Mérsékelt arabok lavastata angol-arab-zsidó megegyezésre. Februárban el-hajja Palesztinai Wauchope főkörmányzó?

London, január 25. A „Daily Herald” jeruzsálemi tudósítójának távirati jelentése szerint a palesztinai araboknak egy csoportja, amely ellenzi egy mufti, mint a radikálisok politikáját, emlékiratot nyújtott át a királyi bizottságnak, annak elutazása előtt és abban angol-arab-zsidó megegyezésre tesz javaslatot. Ezeknek a mérsékelt araboknak a követelése a következők:

1. Teremtessék egy Legislative Council (törvényhozó tanács), amely a zsidók és az arabok jogait egyaránt garantálja.

2. Állandó bizottság alakíttassék a bevándorlás szabályozására. Ebben a bizottságban arabok, zsidók és angolok foglaljanak helyet.

3. Erős közbiztonság szervezendő, mely garanciát nyújt arra, hogy nem fognak újabb zavargások kitörni Palesztinában.

4. Az angol Palesztina-mandátum maradjon érvényben.

Jeruzsálem, január 25. A palesztinai arab lapok szkeptikusan itélik meg az arabok politikai helyzetét és különösen nagy az elégedetlenség az arabok szereplése miatt a királyi bizottság előtt. Az „Izlamia” című lap megállapítja, hogy az arab tanuk igen hiányosan képviselték az arab ügyet a királyi bizottság előtt és igen pesszimiztikusan látja az arab politika jövőjét. A Falastin című lap ugyancsak éles kritikát gyakorol az arab vallomások fölött.

Ezzel szemben az „El Livaa” című lap, a főmufti organuma, hangsúlyozza annak szakszerűségét, hogy az arabok politikai delegációt küldjenek Londonba. A királyi bizottság vizsgálatának befejezése s a bizottság jelentésének elkészítése közötti időt arra kell kihasználni az araboknak, — írja a lap — hogy felvilágosítsák és

megnyerjék az angol közvéleményt az arab követelések számára.

London, január 25. A Star című angol lap jelentése szerint dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a cionista világszervezet elnöke, Londonba vezető útját Párizsban megszakította és hosszas megbeszélést folytatott Leon Blum francia miniszterelnökkel. Az angol lap nagy jelentőséget tulajdonít Weizmann és Blum tárgyalásainak a palesztinai politikát illetően. Zsidó politikai körökben azt hiszik, hogy Weizmann Leon Blum, illetőleg a francia kormány támogatását kérte a cionista politika számára abban a küzdelemben, amely a közeljövőben vár a cionizmusra.

Jeruzsálem, január 25. John Hathorn Hall, a palesztinai kormány főtitkárát, Palesztinából Sansibár angol gyarmatra helyezték át, ahol az angol közigazgatás élére kerül. Állítólag Max Nurokot, a kormány zsidó másodtitkárát is áthelyezik Palesztinából. Hir szerint lényeges változások várhatók ezen áthelyezésektől eltekintve is a palesztinai kormány összetételében. A Palkor értesülése szerint Hathorn Hall utóda E. Mills, a kormány bevándorlási osztályának jelenlegi vezetője lesz.

Az arab lapok tudni vélik, hogy Sir Arthur Wauchope palesztinai főkörmányzó, februárban Londonba utazik és nem tér többé vissza Palesztinába. Ezt a hírt a legnagyobb fenntartással kell fogadni.

— Izületi csuznál és ischiásnál, neuralgius és arthrikus fájdalomknál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz, reggel éhgyomorral bevéve, gyorsan előmozdítja a gyomor és a belek működését s igen könnyű, légy székletet, jó emésztést és kellemes közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

A moszkvai per vádlottai beismerték, hogy a kapitalizmust akarták visszaállítani Oroszországban...

Pjatakov azt vallotta, hogy Németország segítsége fejében Hitleréknek ígérték Ukrainát. Mi a beismerő vallomások rejtélye?

Trockij fiának nyilatkozata a moszkvai perről

MOSZKVAI, január 26. A moszkvai néptörvényszék tegnap folytatta Radek és társai az úgynevezett „Párhuzamos centrum” bűnpénének főtárgyalását. A tegnapi tárgyaláson Pjatakov vádlott kihallgatására került sor. Pjatakov, aki hosszú időn keresztül a földművelésügyi népbiztosságot vezette, a Zinovjev-Kamenev csoport kivégzése után cikket jelentetett meg az Ivesztiában, amelyben meglepődésének adott kifejezést, hogy az elvetemült gonosztevők hőhárkúra jutottak.

Alig telt el négy hónap a Pjatakov által dicsőített kivégzés óta, és Pjatakov ugyanazal a váddal áll a bírág előtt, mint Zinovjev és Kamenev.

A tegnapi tárgyaláson Pjatakov „beismerő vallomást” tett. Vallomása szerint Trockij tanácsolta Németországnak azt, hogy kössön szerződést Japánnal a szovjet ellen és ugyancsak Trockij ígéretet tett Hessnek, Hitler helyettesének, hogy Németország jóindulata ellenében a trockijisták Ukrajnát átengedik Németországnak. Trockij utasította Radeket és társait arra, hogy a szovjetvezetőket, elsősorban Sztalint, tömegesen gyilkolják le.

Mivel vádolják a Radek-csoportot

Pjatakov beismerő vallomása a legnagyobb pszichológiai rejtély. A szovjet államügyésze ugyanis olyan vádakkal illeti a Radek csoportot és közvetve a száműzetésben élő Trockijt, amelyet még valószínűsíteni sem lehet. A vádirat szerint ugyanis a Radek-féle „párhuzamos centrum” Trockij utasítására kémkedést folytatott Japán és Németország javára. Radekék Trockijon keresztül megegyeztek Hitler helyettesével, Hessel, valamint a német nagyvezérkarral, egy közös akcióban a szovjetrendszer ellen. A megegyezés alapja az volt, — mondja a vádirat — hogy Oroszországban háboru segítségével likvidálják a szovjetreszimeket, megszüntetik a kollektív gazdaságokat, visszaállítják a kapitalista rendszert, újra uralmába helyezik a burzsoáziát, Németországnak ajándékozzák Ukrajnát, Japánnak pedig a Szahalin szigeteket, Oroszország természeti kincseinek kihasználását pedig Németország javára koncessziónlják.

A vádirat második része terror-akciókkal vádolja Radekék, több bányában bekövetkezett robbanás értelmi szerzőségével és különböző merényletek kitervelésével és végrehajtásával. Egyelőre megadatlan pszichológiai rejtély az, hogy Radek és társai mindezeket a vádakot a vizsgálóbíró előtt be is ismerték és amint azt Pjatakov tegnapi kihallgatása bizonyítja, ezt a beismerő vallomást megismétlik a nyilvános főtárgyaláson is.

Trockij fiának cikke a moszkvai perről

A moszkvai perrel kapcsolatban egyébként Szedov, Trockij fia érdekes cikket írt az egyik angol napilapban.

A cikkben fantasztikus koholmányoknak minősíti a trockista-hitlerista-imperialista összeesküvés vádját, majd kifejti, hogy a vádlottakat a vádhatóság trockistáknak igyekszik feltüntetni, már csak azért is, hogy ezáltal Trockij személyét is kompromittálja. Holott a vádlottak között egyetlen valódi trockista sincsen. Ugyanezt a célt szolgálja az a ravaszság is, hogy a vádlottakkal együtt néhány német Gestapo-ügynököt is a bíróság elé állítanak. Tudni kell azonban, hogy ezek közül a Gestapo-ügynökök közül sokan egyúttal a GPU szolgálatában is állnak. Az ilyen embereknek aztán persze nagy hasznát veheti a vád egy politikai perben.

Sedoff ezután emlékeztet arra a fogásra, amelyet a Zinovjev-perben alkalmaztak a vádlottakkal szemben, amikor ugyan is ígéretet tettek nekik arra nézve, hogy kegyelemben fognak részesülni, ha hajlandók nyilvánosan bevallani bűnösségüket.

Még azt is megengedték, hogy kegyelmi kérvényt nyújtsanak be, holott a központi végrehajtóbizottság már két esztendővel ezelőtt elrendelte, hogy minden ilyen kegyelmi kérvényt már eleve vissza kell utasítani. Ezeket a szerencsétlen vádlottakat

azonban félrevezették és kegyetlenül megcsalták.

„Nem kétséges” — állapítja meg Sedoff — „hogy most ugyanezt a módszert fogják alkalmazni Radek, Pjatakoff, Szokolnikov és a többiek pörénél is. Félrevezetésük annál könnyebb lesz, mert a nagy többségük, sőt talán kivétel nélkül mind már letartóztatásban, illetőleg börtönben volt akkor, (mint például Pjatakoff és Radek), amikor a Zinovjev-pör még nem ért véget és így börtönbeli izoláltságukban most még sejtelmük sem lehetett arról, hogy Zinovjev, Kamenev, Szmirnov és a többiek milyen sorsra jutottak.

Egy állítólagos összeesküvés

A küszöbön álló tárgyalásnak egyik fő vádlottja, Pjatakoff, aki a legismertebb régi bolshevikiek egyike. 1925-ben még a trockista ellenzék tagja volt, innen azonban 1928-ban, tehát már kilenc éve kivált és azóta Sztalin bizalma ismét vezető pozícióba emelte. Radekkel és másokkal együtt esztendőkon keresztül a trockista ellenzék legelkeseredettebb ellenségei közé tartozik és mindig hűségesen szolgálta Sztalint, annyira, hogy 1930-ban ismét felvették a párt központi végrehajtóbizottságába, amelynek még ma is tagja.

A Zinovjev-pörben Radekkel együtt ő is követelte a szovjet-sajtóban Zinovjev és társainak kivégzését. És most ezt az embert vádolják azzal, hogy Trockij szolgálatában áll.

A fővádpont Pjatakoff ellen most az, hogy az azóta kivégzett Szmirnovval és a cikkiró Sedoffal együtt 1931-ben Berlinben állítólag egy tervet dolgoztak ki egy Sztalin eleni merényletre.

„Az elmúlt kilenc év alatt — írja Sedoff — egyetlenegyszer láttam Pjatakoffot Berlinben, az Unter den Lindenen, ahol véletlenül összetalálkoztunk. Amikor azonban Pjatakoff megpillantott engem elfordította a fejét és úgy tett, mintha nem ismerne.”

Trockij nemzetközi munkásbizottság előtt akarja tisztázni magát

Mexikó, január 25. Trockij ma a következő nyilatkozatot adta a mexikói sajtónak: Sohasem adtam senkinek utasítást, hogy terrorista eszközöket alkalmazzon. Nem is adhattam volna olyan abszurd

utasításokat, mint az ipar szabatosítása, a vasutak megrongálása és a munkások kiirtása. A munkásosztály soraiban eltöltött 40 évi tevékenység után úgy érzem, nincs is szükség arra, hogy ilyen vádak alól tisztázzam magam. Mindig ellensége voltam és az is maradok a német hitlerizmusnak és a japán militarizmusnak. 1928 óta nem érintkeztem Németország vagy Japán egyetlen képviselőjével sem, sem közvetítőikkel. 1928 óta nem találkoztam Radekkel, vagy Piatikowal és nem is tudhattam Romm létezéséről. Nem küldtem levelet. Riatikownak és különösen nem Cestov által, aki azt sem tudom, kicsoda. A „párhuzamos centrum” perének 17 vádlottja közül csak Piatikowot, Radeket, Szokolnikowot, Serebriakowot, Muranovot, Drobnist és Bukulavskit ismerem, de egyikükkel sem folytattam közvetlen, vagy közvetett politikai vagy magántermészetű érintkezést 1929-től máig. Most, amikor külföldön tartózkodom, lehetőség nyílik rá, hogy kétértelműség nélkül eloszlassam

Grippa
megelőzésére használjon **Togal**-t,
3 tablettát naponta. — Teljes máker.

Grippa megbetegedés
esetén gyorsan gyógyít a

Elismerten hajdatomcsillapító és
bakteriumölő.

A TOGAL - szerencsés összetételénél fogva -
mint kitűnő belső fertőtlenítő erősen láz-
csökkentő hatású.

A betegség kiújulásától megóvja Önt a rendszeres Togal kezelés. — Kérdezze meg orvosát.
Gyógyszertárakban és Drogériákban. Lelei 52.- és Lelei 130. — A Togal-tabletta svájci készítmény.

egy pártatlan nemzetközi bizottság előtt mindazokat a lehetetlen vádakot, amiket a moszkvai vádlottak, inkvizitórius eszközökkel dolgozó törvényszék szerencsétlen áldozatai tettek. Kérem, hogy az egész világ demokratikus munkásszervezetei alalítsanak vizsgálóbizottságot, aminek tekintélye álljon felül minden gyanúsításon. Nemcsak rólam van szó, és fiamról, nemcsak néhány száz áldozatról, hanem egy nemzetközi mozgalom jövőjéről és a Szovjetunió sorsáról.

Select Mozgó Jön: Select Mozgó

Stuart Maria

lőszerepekben: Frederic March, Katherine Hepburn

Dandea Emil sajtópereivel indul a tg.-muresi esküdszéki ülészek

Becsületsértő-e az a vád, hogy a polgármester a zsidó hitközségeket szubvencionálja?

Tg.-Mures, január 25. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nap mulva kezdi meg működését a targumuresi esküdszék. Az ülészek elnöke dr. Mikó Károly táblabíró lesz és 31-én sorolják ki a törvényszék bírái közül az esküdszék bíró-tagjait. Most került a nyilvánosságra, hogy milyen perekben fog ítélni az esküdszék február 1—15-iki ülészekre. Két rendkívül érdekes per emelkedik ki ebből az anyagból. Mindkét per hőse dr. Dandea Emil, Targumures időközi bizottságának elnöke. Emellett még jónéhány érdekessége lesz a tárgyalási szesszióknak és dr. Mikó átiratban kérte az igazságügyminisztériumot, hogy a nagy peranyagra való tekintettel, tíz napos meghosszabbítást engedélyezzen.

A gogista képviselő és a liberális polgármester harca

Targumuresen tehát szenzációs esküdszéki napok lesznek. Dandea Emil pereit városzerte nagy érdeklődés kíséri. Ismeretes, hogy az intézménybizottsági elnök ellen dr. Baciu Aurel, az ügyvédi kamara elnöke, keresztény nemzetipárti parlamenti képviselő indított hadjáratot és a református egyház bérletének bevonása miatt megindult nagy összegű kártérítési pert használta fel harci eszközül. Egy évtizeddel ezelőtt Dandea Emil vonta meg a malom kedvezményes villanyszolgáltatását és emiatt a kártérítési perek egész sorozatát provokálta ki a város ellen. Baciu a per anyagát néhány hónappal ezelőtt a képviselőházban is ismertette és követelte az időközi bizottsági elnök felfüggesztését.

Ezzel egyidőben Baciu a nemzeti keresztény párt muresmegyei hivatalosában a „Drumul drept”-ben cikksorozatot is írt Dandea Emil ellen, ami azonban egyáltalában nem ingatta meg a befolyásos liberális polgármester pozícióját. Sőt, Dandea sajtóútján elkövetett rágalmozás címen pert indított a Drumul drept ellen, melynek szerkesztője dr. Baciu jelölte meg, mint a cikkek szerzőjét. Dandea mellett felvonulnak a tárgyaláson a város összes tisztviselői és az egész közigazgatási apparátus, mellyel bizonyítani kívánják, hogy nem felelnek meg a valóságnak a Dandea ellen felhozott vá-

dak, hogy tudniillik minden vonatkozásban könnyelműen bánt a város pénzével.

Dandea és a zsidó hitközségek

De még ennél is nagyobb édeklődés előzi meg azt a sajtóper, amelyet ugyancsak dr. Dandea Emil indított a Drumul drept egyik munkatársa, Delea középiskolai tanár ellen. A cuzista újságíró-tanár a Drumul dreptben és a Porunca Vremii-ben cikkeket írt Dandearól, amelyekben nem kevesebbet állított, minthogy Dandea összepaktált Targumures zsidó hitközségeivel és a zsinagógák átépítésére százezres szubvenciókat folyósított a hitközségeknek.

A cikkek annakidején általános derűtséget keltettek. Dandea Emil ugyan mindezzel meg lehet vádolni, csak éppen azzal nem, hogy százezres szubvenciókkal támogatná a zsidóságot. Dandea Emil feláborodott nyilatkozatokban válaszol az becsületsértésnek minősítette azt az állítást, hogy ő a zsidókat támogatja.

Ez az épületes sajtóper, melynek során Beleanak bizonyítania kell azokat a kapcsolatokat, melyek Dandea és a zsidó hitközségek között állanak fenn, külön pikantériája lesz az esküdszéki tárgyalásoknak.

(b. b.)

— Tudnivalók a Goldmark hangversenyhez. A Goldmark Zeneegyesület vezetősége közli: A február 4-iki hangverseny helyérei a következők lesznek: Páholy 400 lej, zenekari ülés 120 lej, I. rendű zsöllye 100, II. rendű zsöllye 80 lej, I. rendű támlásszék 60 lej, II. támlásszék 50 lej, III. támlásszék 40 lej, Erköly I. sor 50 lej, alsóerköly 30 lej, felsőerköly 20 lej, állóhely 12 lej. A zeneegyesület azon tagjai számára, akik tagdíjalkat 1936 december 31-ig rendezték, 10 százalékos kedvezményt biztosít. Engedmények csak a február 3-ig történt jegyélvételre vonatkoznak. Jegyélvétel reggeltől kezdve a Piata Unirii újságkioszkjában. Ugyanitt a hangverseny műsora is kapható. A hangverseny jövedelme az árvagondozó céljait szolgálja.

minőségileg utánzó-
botatlan. Néhány évtized óta az
egész világ egészségét óvja. Orvosilag ajánlva.

Félmillió embert tett hajléktalanná és Romániánál nagyobb területet öntött el az Ohio áradása

Égő benzintartályok usznak a pusztító Ohio folyamon. Emberi erővel nem lehet gátat vetni a szörnyű pusztításnak

Washington, január 25. Az amerikai áradás borzalmas méreteiről csak most érkeznek kimerítő jelentések, melyek azt mutatják, hogy soha még ilyen árvíz-katasztrófa nem sújtott Amerikában. Az Ohio vize feltartóztatlanul pusztít mindent, a petróleum-vidékeken magával ragadta a kőolaj és benzinraktárok készleteit.

Egyes helyeken a víz hátán uszó benzintartályok lángalobbantak és az égő, pusztító áradat falvakat és városokat önt el.

Roosevelt elnök, az amerikai kormánnyal egyetértésben megterveztette az összes intézkedéseket, hogy valamennyire enyhítsék a borzalmas katasztrófa pusztításait. Mozgósították a Vöröskereszt vezetőit és az összes jótékonyági szervezeteket. A Cincinnati városához, ahol az árvíz a legborzalmasabban pusztít, a következő táviratot intézte Roosevelt:

„Tartsatok ki. Közöljétek a lakossággal, hogy a szövetségi kormány még a lehetlent is megteszi a járványok elfojtása, a polgárok élete és egészsége megvédése érdekében. Az éjszaka folyamán száz mentőcsónakot küldök nektek. Hívjatok telefonon bármikor.“

Cincinnati eddig hét ember fullt vízbe és 42 ház omlott be, 1500 pedig beomlás miatt fenyeget. Portsmouthban a pánik ideje alatt az üzleteket kifosztották.

Az esőzés az árvíz-sújtotta vidékeken egyre tart és súlyosítja a lakosság helyzetét. Arcásában 3, Illinoisban 3, Missiliban 2, Pensilvániában egy, Virginiában 7, Ohio-ban 8, Kentukiban 12 nyilvántartott halá-

járás-kutatók szerint egyelőre lehetetlen megjósolni, hogy az ár meddig emelkedhet még. Az Ohio 1884 óta nem ért el ilyen magas szintet. Az árvíz-sújtotta vidékeken elrendelték az ostromállapotot, hogy a fosztogatásokat megakadályozzák.

Csikágóból jelentik, hogy ott 26 ember vesztette életét az áradások következtében.

A hatóságok elrendelték az Ohio völgye összes falvainak és városainak kiürítését.

A frankforii börtönben az árvíz óriási pánikot keltett a foglyok között. A rabok

felláztak, amikor celláikba hatolt a víz. Fegyveresen tudták csak lecsillapítani őket.

Tizenkét rab életét vesztette.

Newyorki becslések szerint az áradások eddig ötezer embert tettek hajléktalanná. Az áradat 150 várost és falut öntött el és kétféle embert megfosztott az ivóviztől. A halottak száma eddig ismeretlen.

Az előntött terület nagyobb, mint Románia egész kiterjedése.

Szakértők szerint legalább tíz nap telik el az árvíz tetőpontjának elérése után, míg az ár csökkenni fog, mert az árvíz még legalább egy hónapig eltarthat.

Teljesen zsidó-mentes az Adeverul és Dimineata lapvállalatának új igazgatósága

A felügyelő-bizottságot is árja tagokkal frissítették fel

Bucuresti, január 25. Szombaton délelőtt összeült az Adeverul és Dimineata kiadó lapkorszern részvénytársasági közgyűlése, amely formailag is keresztül vitte a lapvállalat igazgatóságának már néhány héttel ezelőtt bekövetkezett zsidó-mentesítését. A régi igazgatósági tanács tagjai közül Constantin Graul Em. Pauker és M. Graur röviddel ezelőtt kiléptek, míg I. Negreanu meghalt. Valamennyien zsidók voltak. Helyükbe Mihail Sadoveanu, az ország legnagyobb prózáíróját, Eugen Lovinescu egyetemi tanárt, az ismert kri-

tikust, B. Mazilu volt lupista képviselőt és Ion Pavalescu tartalékos táborno-
köt választották be.

A felügyelő-bizottságban a lemondott felügyelők helyébe N. Gheorghiadet, a jasi Creditul Urban igazgatóját, Alexandru Botez könyvszakértőt és Cezar Simionescu képviselőt választották meg, míg ezeknek helyettesei Teodorescu-Valahu, Const. Baleanu és Mircea Grigorescu lettek.

A vállalat igazgatóságában így egyetlen zsidó sem maradt többé.

Davila Mozgó nyitó műsora!

Dzsungel királynője

(Női Tarzan)

Eredeti felvételek a maláj sárga dzsungelből.

Clujon először!

Helyárak: 15 és 21 lei

los áldozata van az árvíznek. A kár eddig háromszáz millió dollárt tesz ki.

A Vöröskereszt úgy hiszi, hogy a halottak száma rövidesen a néhány százat is el fogja érni.

Számos várost a nemzetőrségek csónakok segítségével ürítenek ki, sok helyen pedig vízi repülőgépeket vettek igénybe a mentési munkálatoknál.

Louisville polgármestere elrendelte, hogy a város 300 ezer lakosa azonnal ürítse ki házaikat.

A Memphis közelében huzódó gátakat felrobbantják, hogy az Illinois állambeli Kai-ro városát megmentsék. A gát felrobbantásának híre nagy rémületet keltett a paraszok között, akik fegyveresen őrzik a gátat, hogy a katonaságot a robbantásban megakadályozzák. Ma délelőtt az Ohio vize elérte a 22.8 m. magasságot. A szövetségi kormány 72 ezer munkást küldött ki a mentési munkálatok elvégzésére.

Louisvilleben az áradás elpusztította a villamosági üzemet és a város világítás nélkül maradt. Cincinnatiban egy benzinraktár felrobbant.

Az Ohio hullámain uszó egymillió gallon benzin kigyulladt és a tüzet átvitte a szomszédos falvakba. Fernbank falu kigyulladt és teljesen leégett.

Attól tartanak, hogy Lavrancebourg is a tűz martalékául esik. Az árvíz-sújtotta vidékeken veszedelmes járványok ütöttek fel fejüket.

A Missisipin levő Frese szigeten 14 ember megfulladt, háromszáz ember válságos helyzetben várja megszabadítását. Az idő-

Roosevelt és Eden a fajörület ellen

Az Egyesült Államok elnöke Németország és Lengyelország zsidó-politikája fölött gyakorolt kritikát

Washington, január 25. Az amerikai lapok élénken kommentálják Roosevelt elnök hivatalbalépése alkalmából tartott nagy beszédének azon részét, amelyben nyomatékosan hangsúlyozta az összes polgárok és polgárcsoportok egyenjogúságát és egyenértékességét.

— Minden amerikai polgárt — mondta Roosevelt — ezen ország érdekeinek és gondjainak tényezőjévé akarunk tenni. Sohasem fogunk fölöslegesnek tekinteni a mi földünkön olyan csoportot, amely hűség és törvényiszteelő része a lakosságnak.

Zsidó körökben általános a vélemény, hogy Roosevelt beszédének ez a része Németországnak és Lengyelországnak szólott és kritika volt e két ország zsidó-politikája fölött. Az elnök beszédének más részei is kategorikus állásfoglalást jelentettek minden zsidóellenes megmozdulással és kísérlettel szemben.

Ugyancsak élénken kommentálja még a világsajtó Eden angol külügyminiszter legutóbbi beszédét, s különösen annak befejező részét, amely a német fajpolitika ellen irányult. Eden beszédének ebben a részében a következőket mondta:

— Egy nagy, hatvanötmillió nemzet hitvallásává tette a fajt és a nacionalizmust és ugyanazzal a szenvedéllyel gyakorolja ezt, mint amellyel hirdeti. A világ kérdezi ma, hova vezetnek ezek a tanok Németországot és mindannyiunkat. Európa

ma őszinte választ keres erre a kérdésre, mert Európa nem igazodhat a jövő felé egyre nagyobb bizonytalansággal, egymással élesen szembenálló, kiélezett nemzeti rivalitások és ideológiák között nem lehet reménye arra, hogy túléli ezt anélkül, hogy szétszakadjon.

NYILTÉR *)

A Hermes f. sorsjegyrusító Bucuresti, Str. Lipsicani 20. törvényes képviselője, H. Florescu ur által (Monitorul Oficial No. 123-934.) visszavonja Orstein Emanuel urtól Cluj, Piața Unirii 1. sz. a Judecatoria Ocol I. Urban, Bucuresti 957-936. szám alatt hitelesített ógijegyzői jogosultságát, amely szerint nevezettnek joga volt bármilyen összegű pénzt inkasszálni, utalványt, értéksomagot és levelet a cluj-i postahivaltól, magán- és közintézetektől, valamint a Hermes sorsjegyrusító ügynökei és üzletfelei által beküldött összegeket is átvenni.

*) E rovatban közölteket nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség sem a kiadó hivatal.

— A Goldmark Filharmónia Társaság értesíti az énekhar tagjait, hogy ma, kedden este a szokott helyen és időben összejövetelt tart, melyen pontos megjelenést kér.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri kiadású egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Ortodox kóser vendéglőben kiszolgáló leányt azonnalra keres Restaurant Izák Baianare, Ferdinand 15.

Szoba-fürdőszobás kapualatti garçonlakás kiadó. Memorandumul 9.

Román, német, angol nyelvrakat adok. Cim a kiadóban.

4-500.000 lej készpénzgaranciával rendelkező volt főtisztviselő elhelyezkedést, le-rakatot, képviselőt keres. Ajánlatok „Garancia” jelígre a kiadóba.

Kereskedelmi érzékkel rendelkező uriasz-szony 200-250 lejig társulna üzlethez, vagy ipari üzemhez. „Reális” jelígre a kiadóba.

Fűszerüzletben bevezetett utazót keresek. Ajánlatokat „Mellékkik” jelígre a kiadóba.

Keresek otthoniasan főzni tudó izr. szakácsnőt. Ajánlatokat „Dermata 800” címre postrestant Gherla küldendők.

20.000 lej kezdő jövedelemmel, amely azonban lényegesen emelhető, utazó benőüllésre kerestetik. 40 év körüli németül is beszélő urak leveleit kettős borítékban „40 év körül” jelígre a kiadó továbbít.

Bejárónőt délelőttre keresünk. Cim a kiadóban.

Cserevendég. Fialat uriaszszony szórakozás céljából néhány hetet töltene hegyes vidéken oly uricsalánál, ahol társaságbeli kapcsolatot is találna. Cserébe ugyanannyi időre egy személynek uri lakást és ellátást biztosítana Timisoaran. Válaszokat szivesség-ből Engel Jenő ur Timisoara IV, Str. I. Bratianu 29 továbbít.

Férjet keresek rokonom részére. Huszonöt éves, szép, intelligens, házias, vallásos lány. Hozományja 50.000 lej, berendezés, ezenkívül 2500 lej jövedelmező foglalkozása van. Huszonnyolc-háromnyolc éves, lehetőleg egzisztenciával rendelkező urak komoly levelet „Bász Talmud Huchem” jelígre a kiadóba kérem.

Lebélyezett römikövet keresek megvétel-re. Cimet a kiadóba kérek.

Könyvelésben és adminisztrációban jártas

fiatal, agilis tisztviselő

azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok az eddigi működés feltüntetésével „Emergikus” jelíge alatt a kiadóba küldendők.

Kerestetik iparvállalathoz szerényigényű könyvelő, ki a román nyelvben perferkt. Ajánlatok „Iparvállalat” jelígre a kiadóba.

Hatvan-hetvenezer lej készpénzkaucióval rendelkező agilis fiatalember állást keres. Esetleg biztos üzletbe betársulna. Ajánlatokat „Komoly” jelígre a kiadóba kér.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELEKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Dorman fegyverügynök hamisított fuvarlevele vezetett Caranfil légügyi miniszter lemondásához

Egy meghiusult spanyolországi fegyverszállítás érdekfeszítő históriája

Bucuresti, január 25. (Az Uj Kelet tud.) A kamara szombat délutáni ülésén elnököltek a Caranfil-Dorman ügy utolsó visszhangjai is. Hepeyenddel végződött a vértelen politikai közelharc, amelyet Madgearu és Iunian a képviselőház szószerkéről két teljes napon át vittak a kormánnyal és különösen Tatarescu miniszterelnökkel. A két ellenzéki vezér megformálta az ügy végső következtetéseit: a miniszterelnök könnyelműen járt el ebben a kérdésben, amely az egész kormány politikai és erkölcsi felelősségét kell, hogy angazsálja. Ezzel szemben a miniszterelnök elégtétellel állapította meg, hogy idejében közbelépett és nyakát szegte egy üzletnek, amely befelé panamát jelentett volna, kifelé pedig az ország külpolitikai érdekeinek kompromittálását.

A kétnapos tusa

A kétnapos tusa lélegzetfójtóan izgalmas és érdekes volt. A román politika tehetségeken elárvult arénáján már régen nem zajlott le olyan párvialdal, amelyben annyi debattori raffiniációt, szónoki készséget, politikai stratégiát és tehetséget adtak volna bele. Az ügy maga, amely a vita középpontjában állott, megdöbbentően érdekfeszítő, akár egy mexikói kalandor film... Jó lesz, ha röviden rekapituláljuk azokból az adatokból, amelyeket Madgearu kutatót fel az ó fardhatatlan és kíméletlen Fouchet szemlélésében és ahogy ezeket az adatokat odadörögte széles gesztusok, energikus karmozdulatok közepette, kinyújtott jobbkarra a miniszteri pad felé:

„Pavelescu tartalékos kapitány és Manoil mérnök ur az elmúlt év októberében megjelentek Caranfil légügyi alminiszter előtt és ajánlatot tesznek a mexikói állam nevében használt repülőanyag átvételére vonatkozólag. A használt anyagért az eredeti vételár 80 százalékát ajánlják fel. Caranfil referál Tatarescu miniszterelnöknek, aki ezt válaszolja: nézz utána, mit akarnak e baráti állam megbizottai? En tudtam — mondja Madgearu, — hogy baráti viszonyban állunk Franciaországgal, Angliával, a kisananttal, de Mexikó barátságáról csak most szerzek tudomást... Pavelescu és Manoil urak rámutatnak arra, hogy már előzetesen Csehszlovákiától, Lengyelországtól és Németországtól is vásároltak hasonló hadfelszerelési anyagot és fontstelingben fizettek.

Megjelenik a konzul és az üzletember

Caranfil légügyi alminiszter kéri a nagyvezérkart, a külügyminisztérium és a hadügyminisztérium véleményét. Az előző kettő kedvező véleményezést ad. Megjelenik az országban Guilene, Mexikó brüsszeli konzulja és ennek háta mögött feltűnik Dorman ur, a kitűnő üzletember. Romániában nem először jár. Nagyarányu petroleum-üzletekből, egyesek igen jól ismerik. Most azonban nem a petroleum érdekli. Spanyolországban több mint egy fél éve valóságos háború folyik. A felkelők német és olasz, a kormány csapatok, francia és orosz forrásokból szerzik a hadianyagot. A fegyvergyárak teljes üzemen vannak. Az érdekelt államok azonban nem tudják és nem is akarják feláldozni lőszerállományukat. Ugy a kormány, mint a felkelők hatalmas összegeket hajlandók ilyen célokra áldozni. Mismen természetesebb tehát, minthogy megjelennek az ügynökök és igyekeznek a föld alól is és bármilyen körülmények között repülőgépet, ágyút, gépfegyvert, robbanószert felhajtani, hogy busás haszonnal szállíthassák a vérgőzös spanyol frontra.

Miért nem vesznek új anyagot?

Dorman ur is akciósra lép. Nincs tisztázva, hogy lényegében kinek akarta a vásárlást eszközölni. A legvalószínűbb feltevés, hogy egy a kormánnyal, mint a felkelőkkel éleni üzleti összeköttetésben állott. Dorman ur át megsejteltatják bizonyos hangárokból, bemutatnak neki mintákat az eladandó használt anyagból. Az ajánlat nagyon kecsesgató. Az akta azonban megakad Anghelcsu tábornok-hadügyminiszternél, aki a következő véleményezést írja rá: „En azt kérdelem, ha ezek ennyi pénzt hajlandók használni anyagért adni, miért nem vesznek újat. Ugy látszik, minden áron szükségük van a hadianyagra, de újat nem találnak. Akkor viszont hogyan fogjuk tudni mi pótolni az eladott anyagokat?”

Dorman urnak azonban megígérték, hogy november 25-én aláírják a szerződést. December 14-én visszatér tehát az országba egy belga ügyvéd, aki a szerződés aláírásánál fog asszisztálni. Hogy ajánlatának komolyságát bizonyítsa, bemutat egy párizsi bank által nevére kiállított százmillió francia frankos hitellevelet. Ez azonban november végével lejár. A bank csak abban az esetben hajlandó meghosszabbítani, ha igazolja, hogy Romániában komoly sánszai vannak a tárgyalásoknak. Közli tehát a bankkal, hogy kétszázmillió lej értékű anyagot vásárolt és ehhez mellékel egy hamisított fuvarlevelet, amely szerint ötven repülőgép már ládákba csomagolva valamelyik basarabai vagy dobrogeai kikötőben indulásra vár.

Dorman utoléri a sziguranca

Közben pedig cselekvésre szorítja fel a közbenjáró Manoil mérnököt. Ez előzőleg levélben biztosította a kormányt arról, hogy kitűnő összeköttetése vannak Bejan nemzetvédelmi alminiszterhez, akinek jóbarátja. Felkeresik ketten a minisztériumban Bejant és kiderül, hogy Bejan mitsem tud az egészről, négy éve színét sem látta a mérnöknek. Dorman erre Ciugureanu Daniel dr szenátusi alelnökhez fordul. Ez is megígéri közreműködését. Minden menni fog, ha sikerül a hadügyminiszter ellenállását legyőzni. Közben a sziguranca már figyelő Dorman. Tatarescu tudomást szerez arról, hogy Dorman nemcsak repülőgépet, hanem egyéb hadianyagot is akar vásárolni, régi anyagra tesz ajánlatot, de újat szeretne kapni és végleg lezárta az ügy aktáit.

Dorman letörtén távozik. A banesai repülőterén még utoléri a sziguranca és poggyszának mélyére néz. Egyebek között előkerül a hamisított fuvarlevél másolata és két jutaléklévél is. Az egyik öt százalékos részesedést ígér Ciugureanu szenátusi alelnöknek a megvásárolandó repülőgépekért, a másik öt százalékot Manoil mérnöknek a tüzéségi felszerelésért...

Megtalálják a bűnbakot

A fuvarlevélmásolat hatalmas ribilliót idéz elő. Különösen a hadsereg exponensei rémlünek meg arra a gondolatra, hogy tudtuk nélkül és a fejük föttől a repülőgépek már utban vannak a spanyol front felé. A nagy zűrzavarban bűnbakot keresnek. Caranfil légügyi minisztert — aki elvben az üzlet megkötése mellett volt, mert azt pénzügyi szempontból az államra nézve rendkívül előnyösnek találta — lemondatták...

A belföldi sajtó nem tudott és nem is vehetett tudomást a történetekről. A külföldi lapok azonban fészegetni kezdték Caranfil lemondásának okait. Az olasz fasiszta kormány egyik szócsöve tudni vélte, hogy Caranfil Franco tábornok csapatának kíván a repülőgépek leszállításával szolgálatokat tenni, de a kormány többségében ellene foglalt állást. A francia és angol sajtó viszont úgy tudta, hogy Dorman a valenciai kormányt kívánta a román repülőgépekkel meglepni. A főváros uccáin „a megnevelésért” alírással bujtogató röpirat jelent meg Caranfil, mint a nemzetközi zsidó maffia perfid bérence ellen, aki a zsidó-bolszeviki spanyol vörösök kezére akarta játszani a román hadsereg hadfelszerelését.

Ezzel betelt a pohár. Madgearu és Iunian a kamara szószerkéré vitték Caranfil lemondásának ügyét, amelyből azután kibontakozott — nem teljes egészében és nem legmesszebbmenő vonatkozásaiban, mert bizonyára voltak akták, amelyeket Madgearu sem láthatott — egy meghiusult spanyolországi fegyverszállítási ügy izgalmas kalandortörténete.

Mihály nagyvajda állapota jó, Miklós herceg könnyebb lefolyású skarlátban megbetegedett

Hűlés következtében beállott kis hőemelkedés zavarta meg a trónörökös állapotának gyors javulását. A királyi udvar orvosa Florencebe érkezett

Firenze, január 25. Mihály nagyvajda megbetegedése nagy megdöbbenést keltett a királyi családdal rokonságban álló udvartartásokban. A nagyvajda hogyléte iránt az összes uralkodóházak érdeklődtek. A piemonti herceg tegnap a délutáni órákban Firenzébe érkezett és meglátogatta a beteg trónörökösöt, akinek állapota egyébként óráról-óra javul. Victor Emanuel olasz király telefonon hívta fel Károly királyt és felgyógyulást és jókívánásait fejezte ki.

Ugyancsak telefonon beszélt VI. György angol király is, aki együttérzését fejezte ki az uralkodóval és gyors gyógyulást kívánt a trónörökösnek.

A királyi udvar orvosa a beteg mellett

Vasárnap délután Lugojanu, Románia olaszországi meghatalmazott minisztere Firenze állomásán fogadta Mamulea orvostanárt, a királyi család orvosát, aki azonnal a trónörökös betegágyához sietett és több mint egy órán keresztül maradt ott. Vele együtt a vajda többi kezelőorvosai is távoztak a sanatóriumából, mert a trónörökös állapota teljesen megnyugtató.

Hivatalos jelentések

A reggeli órákban a Stefani olasz hivatalos távirati iroda a következő jelentést adta ki Mihály nagyvajda állapotáról:

A nagyvajda az éjszakát jól töltötte, almat csak néhány köhögési roham zavarta meg. Ez legutóbbi hűlésének maradványa. Hőmérséklete 37.1 fok, pulzusa 94, általános közérzete jó.

Délután 10 óra 25 perckor az alábbi kommuniké jelent meg: Mihály vajda kezelőorvosai a román királyi orvosával közösen eszközölt vizsgálat alapján megállapították, hogy a vajda az éjszakát elég jól töltötte, a hűlés kísérőtünetei megmaradtak, az általános állapota jó, hőmérséklete 38 fok, pulzusa 90. A kommuniké dr. Stori, dr. Mamulea, dr. Ancona, dr. Conti írták alá.

Délben újabb közlemény jelent meg, mely szerint a trónörökös állapota továbbra is kielégítő.

Gyomorrendellenességnél a legbiztosabban segít

Fernet Branca

Jelentés adott ki a nagyvajda állapotáról a királyi marsalli hivatal is, mely szerint Mihály vajda állapota továbbra is kielégítő, annak ellenére, hogy könnyebb bronchitis állott be. A seb normálisan gyógyul, szívének állapota jó. Hőmérséklete 39.2 fok. Pulzusa 102.

Miklós herceg betegsége

Bucuresti, január 25. Szinte egyidőben Mihály nagyvajda műtétjével, Miklós herceg skarlátban megbetegedett. A herceg betegsége normálisnak ígérkezik. Dr. Stroe egyetemi tanár felkereste a beteget és megállapította, hogy a kezelőorvosok által fogantatosított intézkedések kielégítőek. A beteg állapota jó. Hőmérséklete 37 fok.

A nap folyamán a herceg láza leszállt. A bucaresti diplomáciai kar kihallgatáson jelent meg az uralkodónál és a két hercegi beteg számára gyors javulást kívánt.

Enescu és Jehudi Menuhim nagyszerű közös koncertje Amerikában

Newyork, január 25. (Rador.) George Enescu és Jehudi Menuhim tegnap este közös hangversenyt adtak a Carnegie Hallban. Az egész amerikai szaksajtó megállapítja, hogy a koncert helyet kap a zene-történelemben. Jehudi Menuhim két éve nem jelent meg a pódiumon, kizárólag tanulmányainak szentelte idejét kaliforniai birtokán és most egyenesen onnan érkezett Newyorkba, hogy mesterével közös koncertet adjon. Enescu és Menuhim előbb Bach kéthegedűre írt darabját játszották, majd a műsor további részében Menuhim mint szólista szerepelt és Enescu vezényelte a zenekart. A program utolsó száma Enescu román rapszódája volt. A hangverseny után Románia washingtoni követe 500 terítékes díszvacsorát adott Enescu tiszteletére. Enescu még néhány koncertet ad Amerikában, amelyek műsorán szerepelnek Jora „Zsidó induló”-ja és Nona Ottescu egy darabja.

Hármas gyilkossággal vádolt volt magyar katonatisztet fogott el az oradeai csendőrség

Oradea, január 25. Hányatott életű és hármas gyilkosság vádjával terhelt, volt magyar katonatisztet fogott el az oradeai csendőrség. Megyeri Antal a neve, Tápé községben született és Szegeden volt katonatiszt. A fehér terror után bátyját, Megyeri József hadbíró-századost megölt Schwartz József őrmester, akit Kovács Sándor százados és Jurovszki ezredes bujtottak fel a gyilkosságra. Megyeri Antal bosszút esküdtött bátyja haláláért és nemcsak Schwartz őrmestert ölte meg, hanem Kovács Sándor kapitányt és Jurovszki ezredest is. Tettének elkövetése után 1925-ben Jugoszláviába menekült és itt tartózkodott a marseillesi merénylőtől, amikor is Romániába szökött át. Tiltott határátlépésért 15 napi elzárásra ítélte a timisoarai hadbíró, majd tartózkodási engedélyt kapott. Később konfliktusa támadt egy kocsmárossal és ennek következtében visszatért Jugoszláviába. Itt azonban nem volt sokáig maradása és ismét átszökött a határon Romániába. Nozoriđ bihormegyei községben talált rá a csendőrség. Elfogták és Oradeára szállították, ahonnan a clujai hadbíróhoz viszik át és kiadják Magyarországnak, ahol felelnie kell majd a hármas gyilkosság büntetéséért.

Pályázati hirdetés

Pályázatot hirdetünk az ort. Chevra Kadisanál betöltendő orvosi állásra. Feltételek az irodában (Str. T. G. Masaryk No. 9) megtudhatók. Pályázati határidő 1937 február hó 6-ig bezárólag.

Orth. Chevra Kadisa Cluj

Vezényel: Boskovics Sándor.

Február 4-én lesz a

Goldmark szimfónikus koncert

a Davila Színházban

A koncert szólistája:

Fejér Sándor

hegedűművész

Beethoven: VII, Bruch: G-moll koncert, Bloch—Boskovics: Baál Sém, Enescu Rhapsodie roumaine I.

A Zsidó Arvagondozó javára. Jegyélvétel a Piața Unirii kioszkban.

EK

vastagabb betű 20 lej. edvezmény. 6. Jellegű portóba: yeg

kiszolgáló ant Izsák

garçonlakás

kat adok.

ával ren- zkedést, le- latok „Ga-

ező uriasz- ethez, vagy a kiadóba.

ót keresek. a kiadóba.

6 izr. sza- 800” címre

amely azon- benősülésre is beszélés 40 év körül”

Cím a ki-

szórakozás egyes vidé- ságbeli kap- nannnyi idő- ellátást biz- szivességgel IV, Str. I.

21 lei

re. Huszonöt állásos lány. zés, ezen- foglalkozása éves, lehe- urak ko- uchem” jel-

k megvétel-

ációban

is

Aján- títet- t a ki-

erényigényű rfekt. Aján- tiadóba.

zpenzkaució- állást ke- rulna. Aján- adóba kér.

KELETBEN

SPORT

A Haggibbor versenyzői nyerték Cluj vivó-bajnokságának mindhárom számát

Kardban Altmann Endre, törben Neufeld Pál, az ifjúságban Sándor László lett első

Cluj, január 25. (Az Uj Kelet tud.) Cluj vivósportjának mindenkor eseménye a bajnoki verseny, amelyet ezúttal is érdekes és izgalmas küzdelmek jellemeztek. Amíg azonban a kardverseny viszonylag érdeklődésnek, számos nevezésnek örvendett, addig a törben igen csekély volt a nevezők száma. Általánosságban is meg kell állapítani, hogy a versenyzők — majdnem kivétel nélkül — formájukon alól szerepeltek, amely tény érthetően rányomta a verseny színvonalára bélyegét.

A verseny az ifjúsági küzdelemmel kezdődött. Ebben a számban Sándor László, a Haggibbor versenyzője győzött. A fiatal versenyzőben minden adottság megvan ahhoz, hogy idővel kinője magát, ehhez azonban komoly igyekezet, odaadó edzés, de nem utolsó sorban szerénység szükséges.

Törben Neufeld Pál Haggibbor lett első. Neufeld személyében a mezőny legjobb formában levő törvivója győzött. Ha jelenlegi formáját tartani tudja, Neufeld Pál sok babért fog még egyesületének, de önmagának is szerezni.

A kardversenyben a két cluji egyesület, Haggibbor és KAC, kívül a legjobb oradeai és satumarei versenyzők indultak. Oradeáról Holban és Weimann dr.; Satumareről Lucky többszörös bajnok, Pataky és Barabás álltak starthoz. A versenyt Altmann Endre Haggibbor nyerte, aki holtversenybe

került Kókossy-vel KAC, az első helyért megismételt döntőt Altmann nyerte. Az egyébként fejlett tudású Altmann munkáján meglátszott, hogy régen nem versenyzett. Ennek az az oka, hogy Altmann gépészmérnöki vizsgát tett, amelynek előkészületei minden idejét igénybe vették.

Jegyezzük meg ide, hogy a versenyen a Haggibbor által elért sikerből rész illeti Mózes Jenő mestert is, minthogy ugy Neufeld Pál, mint Sándor László is Mózes tanítványa. A verseny részletes eredményei egyébként a következők:

Cluj város törbajnoka: Neufeld Pál Haggibbor 7 győzelemmel, 2. Szentkirályi CAC 6 gy., 3. Réthy CAC 5 gy., 4. Altmann Haggibbor 5 gy., 5. Herczeg Haggibbor 5 gy., 6. Weiss Haggibbor 3 gy., 7. Guráth CAC 2 gy., 8. Mezei CAC 2 gy., 9. Sándor Haggibbor győzelem nélkül.

Cluj város kardbajnoka: Altmann Endre Haggibbor 5 győzelem, 2. Kókossy CAC 5 gy. (holtverseny után), 3. Mezei CAC 4 gy., 4. Weimann AS Oradea 4 gy., 5. Bíró CAC 3 gy., 29 kapott tuss, 6. Luczky AS Satu-Mare 3 gy., 32 kapott tuss, 7. Holban Crisana 2 gy., 32 tuss, 8. Pataky AS Satu-Mare 2 gy., 33 tuss.

Ifjúsági törbajnok: 1. Sándor Haggibbor, 2. Pop VC, 3. Appei CAC.

Három ponttal vezet a Dragos Voda a jégchokki bajnokságban

A Bragadiru legyőzte az Universitateat, a Dragos Voda a Telefon Ciubot

Cluj, január 25. (Az Uj Kelet tud.) A befejezéshez közeledő jégchokki nemzeti bajnokság során szombaton este az Universitatea csapata a bucaresti HC Bragadiru együttesével mérte össze erejét, amelytől azonban 3:1 arányban vereséget szenvedett. A közel huszofokos hidegben lejátszott mérkőzésen az Universitatea csatárhármása ismét a gólhelyzetek sorát hagyta kihasználatlanul. Ezzel szemben a technikailag és taktikailag is felkészültebb bucaresti csapat az első két harmadot jól használta ki a maga javára. A harmadik részdőben az Universitatea is magához tért, egy becsületgólnál azonban erejéből több nem tellett. A részdők eredményei: 1:0, 1:0, 1:1. A góligat Radian, Szadovszky és Buia, illetve Daróczy ütötték. Játékvezetők: Székely Cluj és Bránzan Brasov.

Dragos Voda—Telefon Club 2:1 (1:0, 0:0, 1:1). Cernauti, január 25. Amint a pillanatnyi formák alapján sejteni lehetett, a nemzeti bajnokság keretében a Dragos Voda megérdemelten nyerte. A vezetőgól a helyi csapat szerzi meg Balaretzky révén, majd a második részdőben védelemre rendezkedik be. A harmadik harmadban, amikor a Telefon Club irama alóbbahagyja, a Dragos Voda újabb támadásba megy át és Tomovics révén újabb gólt ér el. Oriási Telefon Club-nyomás következik. Öt emberrel támad a bucaresti csapat, gólt mégis csak az utolsó percben tud elérni Bíró révén.

A jégchokki Nemzeti Bajnokság állása a következők:

Dragos Voda	5	5	0	14	4	10
Telefon Club	5	3	1	11	4	7
Jahn	6	2	1	3	6	10
Bragadiru	2	1	0	1	3	3
Universitatea	7	1	0	6	7	16
C. S. Ciuc	3	1	0	2	3	7

Az Universitatea jégchokki együttese egyébként csütörtökön Miercurea Ciuc-on játszik bajnoki mérkőzést, pénteken Brasovban barátságos mérkőzést a BKE-vel, míg vasárnap Bucurestiben szerepel az U, ahol a Bragadiru lesz bajnoki mérkőzés keretében az ellenfele. Az Universitatea utolsó bajnoki mérkőzését február 6-án játsza Clujon a Ciuc-kal.

Itt említjük meg, hogy kedden este 8 órai kezdettel a sétatéri jégpályán ismét jelmesez ünnepélyt rendeznek. A jégünnepélyen, amely tombolával van egybekötve, a katonazenekar játszik.

AUSZTRIA—FRANCIAORSZÁG 2:1 (1:1). Párizsból jelentik: ötvenezer néző előtt játszották le tegnap az Ausztria—Franciaország válogatott labdarugómérkőzést, ame-

lyet kitűnő játékkal az osztrák csapat nyert meg 2:1 (1:1) arányban. Góllövők Stroh és Binder, illetve Noviczky. A mezőny legjobbjai a francia Andre.

Ifjúsági női műkorcsolyázóversenyt rendeztek vasárnap Clujon, amelynek győztese Salamon Elli. Második Bán Zsuzsa, harmadik Hirsch Edit.

Pop Béla a kerület gyorskorcsolyázó bajnoka

Cluj, január 25. Vasárnap rendezték a kerület gyorskorcsolyázóversenyét, amelyet Pop Béla nyert meg. 800 m: 1. Gebefügi 50.8, 2. Gáll Mures 51, 3. Pop Béla 51.4. 1500 m: 1. Pop Béla 2:47, 2. Gáll Mures 2:50.7, 3. Pap Laci 2:53.4. 5000 m: 1. Pop Béla 10:03.8, 2. Gáll Mures 10:18, 3. Gebefügi 10:22.5. Az összetett versenyben első Pop Béla 167.44 ponttal, 2. Gáll 169.70, 3. Gebefügi 171.38 ponttal.

Bécs. Barátságos labdarugómérkőzések: Wacker—Semmering 2:2 (1:2), Hakoah—FC Wien 3:3 (1:2), Fav. AC—Vorwärts 5:4 (3:2), Rapid—Sturm Sankt Pölten 14:2 (7:0), Vienna—Metallum 7:0 (3:0).

London. Jack Torrance a súlydobás világrekordere, aki felhagyott az atlétikával és hivatásos ökölvívónak csapott fel, megnyerte második mérkőzését is. Terry Miller nehézsúlyú bajnok ellen győzött, kiütéssel az első menetben.

Bécs. Az osztrák kardbajnokságot három holtverseny után Loisel hadnagy nyerte. Losert és Weczerek előtt.

Budapesten kikaptak Amerika asztaliteniszről. Budapestről jelentik a Magyarországi Egyesült Allamok asztalitenisz mérkőzés második napjának eredményeit: Soós—MacClure 2:0, Bellák—Schiff 2:0, Barna—Schiff 2:1, Bellák—MacClure 2:1, Kuenz—Ferenczy 2:1, Aarons—Gaál 2:1, Barna—Blattner 2:1, Bellák, Soós—Schiff, Berenboom 2:0. Végeredmény: 12:4 Magyarország javára. Az első nap eredményei: Aarons USA—Ferenczy 2:0, Bellák—Blattner USA 2:1, Barna—MacClure USA 2:1, Aarons, Purves USA—Mednyánszky, Sipos 2:1. Soós—Schiff USA 2:1, Baňa, Szabados—MacClure, Blattner 2:1, Gaál—Kuenz USA 2:1, Soós—Blattner USA 2:1.

Klagenfurt. Az osztrák gyorskorcsolyázó bajnokságot Stiepl nyerte. A részeredmények: 500-on: 1. Waczuiek 46.4 mp, 1500-on 1. Stiepl 2:32.5 p. 5000-on Stiepl 8.45.4 p. 10.000-on 1. Stiepl 18:46.8 p.

Törökország nem vesz részt a Balkán-dán? Ankarából jelentik: A török labdarugószövetség elhatározta, hogy amennyiben nem bízzák Törökországra az idei Balkán labdarugótorna rendezését, ahogyan arról szó volt, nem vesz részt a küzdelemben.

SZÍNHÁZ-FILM

Szerdán este bucsuzik a színház

— Ma este utolsó bemutató: Bikfic tanár ur —

A társulat csütörtökön reggel kétnetes vendégjátéka Oradeara utazik, de azelőtt még ma este bemutatja Balázs Sándor új vigjátékát, a Bikfic urat. Tíz nap óta a legnagyobb kedvel és ambícióval készül a színház a Bikfic tanár ur bemutatására s hogy a darab most nem kerülhet sorozatos előadásokban színre, kizárólag a társulat távozása miatt van. Kitűnően megírt vigjáték a Bikfic ur, amelynek minden egyes szereplője valódi élő ember és az a tipikus kisvárosi környezet, amelyben a darab játszódik, külön zamatot jelent. A nagyszerű

vezetőszerpek mellett kitűnő kabinettfigurák egész sora alkotja a darabot, s minden remény megvan arra, hogy a Bikfic tanár ur a társulat hazaérkezése után sokáig fog még uralkodni a műsoron.

A vigjáték címszerepét, Vögyi tanár urat, akit diákjai, félszége miatt, Bikficnek csufolnak, Forgács Sándor játssza, a többi főszerepeket pedig Fényes Alice, Harmath Jolán, Beness Ilona és a társulat összes férfitagjai alakítják. Szerdán este a Bikfic tanár ur második előadása egyuttal a prózai társulat bucsuelőadása is.

A Mosoly országa Gari Gyulával, olcsó helyárrakkal

Szerdán délután ennek a ciklusnak utolsó játsszái napján olcsó helyárrakkal és Szucsong herceg szerepében Gari Gyulával

Lehár örökszép operettje, a Mosoly országa kerül színre.

HETI MŰSOR:

Kedd fél 9: Bikfic tanár ur. (Balázs Sándor vigjátéka, a budapesti Magyar Színház ezidei legnagyobb sikeri újdonsága. Főszereplők: Harmath Jolán, Fényes Alice Czoppán Flóri, Beness Ilona, Forgács Sándor, Kovács György, Tóth Elek, Jenői János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Lantos Béla, Borovszky Oszkár, Nagy István, Deésy Jenő, Csengeri Aladár, Rajnai Sándor, Örvössy Géza, Kudelász Károly, stb. Premierbilet 17. szám.)

Szerda d. u. 5: A mosoly országa. (Gari Gyula tenorista fellépésével, olcsó helyárrakkal.)
este fél 9: Bikfic tanár ur. (A társulat bucsuelőadása kéthetes turnéja előtt. Rendes bilet 17. szám.)

ROMAN OPERA MŰSORA

Szerda, január 27: Soreanu-Antonescu turné. Péntek, január 29: Piros rózsák. Vasárnap, január 31 (este): Cigánybáró.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Utoljára: Mayerling. Charles Boyer és Danielle Darrieux felejthetetlen sikeri slágere. Román és magyar feliratokkal. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor.
Holnaptól: Fehér éjszakák. (A pétervári muzzikus) Dostojevszki regénye után. Világhírű szovjetfilm. Román és magyar feliratokkal. Háromszori letiltás után engedélyezve.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Közkívánatra: Nyomorultak. Victor Hugó regénye után. Harry Baur-ral.

Mindkét rész egyszerre. Román és magyar feliratokkal. Clujon utoljára. Helyárrak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor.

MUNKÁS MOZGÓ MŰSORA:

Ma, kedden utoljára: I. Napsugár kisasszony Fősz.: Shirley Temple és John Boles. II. A halál repülői. Izgalmas óráma. Fősz.: James Murray és Thelma Todd.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, január 26.

Bucuresti. 6.50: Torna, zene, szakelőadás, hírek, orvosi tanácsadó. 13.10: Déli zene. — 18.15: Szórakoztató lemezek, előadás, hírek. 20.20: Bajkál-énekkar és balalajka-négyes. 20.55: Anghel Viorica énekel. 21.35: Szimfonikus hangverseny. 23.15: Szórakoztató lemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, lemezek éltrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Szalonzene. 15.40: Hírek. 17.10: Előadás. 17.45: Hírek. 18: Utirajz. 18.30: Dalkör. 19.10: Előadás. Zenekar. 20.30: Az Operaház előadása. — 21.05: Hírek. 22.15: Hírek, tánclémezek. 24.20: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.45: Francia nyelvoktatás. 19.35: Mezőgazdasági főóra. 20.25: Zenekar. 21: Előadás. 21.25: Hírek, cigányzene.

Bécs. 8.10: Lemezek. 11.20: Strauss operettek. 13: Szórakoztató zene. 15: Lemezek. 17.50: Zenekar. 18.20: Áriaest. 21: Rádiózenekar. 23.20: Szoprán ének.

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

VIII. FEJEZET

EGY MEZTELEN SZERECSÉN SKÓCIÁBAN

A kapitány szándékai. Laktat alatt. Csapdában ejtett állapot. Mire való a ruha. Megérkezés Glasgowba. Vakmerő szökés. Egy valódi „gentleman” fogásában.

Amikor a fehér ember visszafogott, hogy a tengerbe ne vessem magam, jobban megijedtem, mint valaha is életemben. Félelmemben rugkapáltam, de ő nem engedett, lecipelt egy kabinba, rám zárta az ajtót és otthagytott. Ordítottam, kezemmel, fejemmel döngöttem a kabin ajtaját, de mindhiába. Az az ember a kapitány volt. Elmondta később, hogy az volt a terve, hogy a legközelebbi kikötőben partra tesz, de később megdöntölte. Azért másította meg szándékát, mert arra gondolt, hogy esetleg idegen földön, ellenséges nép között tesznek ki és talán sohasem kerülök így vissza saját tengeremhez. Azért arra gondolt, hogy elvisz magával és következő útján visszahoz és kitevő azon a parton, amelyet ő az én hazámnak gondolt. Pedig azt a földet Afrika „Aranypartjának” hívják (Gold Coast of Africa) a fanti nép lakja, amely az én népemmel ellenséges. Mi történt volna, ha a kapitány engem az Aranyparton tesz ki? Jobban jártam volna, ha kiszolgáltam a fantiaknak, vagy a hideg, kötekedő, gunyos fehér civilizáció prédájul dob? Egy újabb probléma, legalább is nekem.

Tört szívvel vártam a kabinban. Sötét volt, de nem törődtem vele. Egyedül, elhagyva éreztem magam pajtásaim nélkül. Ő, miért nem felelnek? Hova lettek? En mindig, ha csak rájuk gondoltam, óditozni kezdtem és rugtam, döngöttem az ajtót.

Olykor-olykor jött valaki, benyitott egy kicsit, mondott valamit és hangosan becsapta. Azt gondolom, hogy amikor benyitottak, rám ordítottak: „Fogd be a szádat!” és azt ért csapták be, mert féltek tőlem, úgy az ajtónak rohantam minden nyílására. Kibájtam és sirtam, míg egészen el nem gyöngültem, akkor lefeküdtem a gyékénypadlóra, álomba ringattam magam és mindenféle összehűzött gyerekes dolgok mormoltam. Ki is várhatta volna el tőlem, szegény kis állattól, hogy megértsem, mi történik velem, körülöttem? Hoztak ennivalót, de arra nem gondoltam, hogy ettem-e már valaha is az ő életükből? Kinyitották az ajtót, egy tányéron elem löktek valamit, otthagyták a gyékényen, megint becsapták az ajtót és magamra hagytak. Agyonfárasztottam magam azzal, hogy elkerüljem őket és amikor jöttek az étellel, a legmesszebb levő sarokba bujtam, összehúztam magam és reszkette, félve eltakartam hajammal arcomat. Láttak-e már ketrebe zárt állatot? Ugyanigy csinálnak ők is és én akkor nem voltam más, mint egy csapdában esett állat. Sokáig nem mertem még csak a tál közelébe se menni, de amikor végre összedtem minden bátorságomat és előmerészkedtem, közelédtem az ételhez, hogy jobban megnézzem, hirtelen kinyitott egy kisse az ajtó, valaki bekukucskált, én ijedten visszaugrottam kuckómba és még észrevehetetlenebbé igyekeztem válni. Ha fogalmam lett volna az ételről, nem szentvedtem volna annyit. De végül mégis a tányérhoz kerültem, mohón magamba tölttem az ételt, hogy mi volt, nem tudom, de úgy izlett, hogy mind megettem, nagyon jó volt és még többet is akartam volna.

Es akkor sirni is elfelejtettem! Es hirtelen megfelleltem a fiukról, otthonomról és félelmem is egy kisse alábbhagyott. Miért? Mert jóllaktam. Es egy kis dalt kezdtem zümmögni és megszoktam már az ajtónyílást is és nem szöktem meg előle. Megtanultam, hogy az ajtónyílástól nem kell elfutni.

A kapitányt Caley-nek hívták, jó ember volt, a világháborúban elesett. Nem hinném, hogy nevem a hajó utasainak névsorában szerepelt volna, mert én nem voltam utas, de annyi bizonyos, hogy potyautas sem voltam, egyszerűen vadember voltam. Később megtudtam, hogy a hajó, amelyre felkerültem, a Batanga volt, félig teher-, félig utasszállító, az African Steamship Navigation Company tulajdona.

Akad a legénység közt olyan is, aki tudott néhány szót a tengerparti bennszülöttek nyelvén, de az én népem nyelvét nem ismerték. Így csak jelbeszéddel érintkeztünk egymással és minden igyekezetük, hogy megértessék magukat velem, csak megijesztett engem, olyan csunya arckokat vágtak hozzá. Később megszoktam ezt és mulatságosnak találtam viselkedésüket. Így, amikor csak mondtak valamit vagy meg akarták magukat értetni velem, szinte hemperegtem a nevetéstől, mert azt hittem, hogy azért csinálják, hogy engem mulattassanak.

Meglehetősen boldog voltam, de boldogságom nem tartott sokáig, mert ezek a rettenetes emberek lassanként ruhákat kezdtek adogatni nekem! Napról-napra hidegebb lett, különösen, amikor esett az eső. A hajó európai vizekre ért és az emberek látták, hogyan dideregek. Magától értetődő, hogy remegtem és féltem tőlük, mert nem tudtam, hogy azzal, amit tesznek, a javamat akarják. Honnan is tudhattam volna? Egyszerűen bedobtak a kabinba egy régi inget, egy avított nadrágot és fogalmuk se volt arról, hogy én semmit sem tudok ezekről a dolgokról. Mit csináljak? Hogyan hordjam? Huzzam a nadrágot a fejemre, az inget a lábamba? Talán ez lett volna számomra a legmegfelelőbb viselkedés, mert tapasztalatlanágomban, „nyers” állapotomban a legtermészetesebb volt, hogy mindennek éppen az ellenkezőjét csináltam. Így aztán én nem vettem fel a ruhát.

Nemsokára néhány ember jött a kabinba és lefogott, amíg a többi ruhába igyekezett bujtatni. Ordítottam, haraptam, karmoltam, rugtam, egy embernek úgy a karjába haraptam, hogy felordította, messze lökött magától és mikor a matrózok látták, hogy minden igyekezetük hiábavaló, abbahagyták reménytelen munkájukat és újra egyedül maradtam. Így hát tovább is meztelen maradtam.

Hideg volt. Elképzelhetik, hogy mekkora változás, ha az ember 135 fokos (Fahrenheit) melegeből, az afrikai őserdő kellős közepéből, meztelenül olyan hőmérsékletbe kerül, amely, elhíhetik nekem, sokkal alacsonyabb. Tulságosan fiatal és tulságosan tapasztalatlan voltam ahhoz, hogy igazán megértsem minden szenvedésemet.

Már látszott a föld és a fedélzetén nagy volt a sírgés-forgás. Kabinom ajtaját nyitvahagyták, szabadon kijöhettem a fedélzetre, de olyan kényelmetlenül hideg volt, hogy hosszabb ideig nem maradtam odakinn. Pedig milyen kíváncsi voltam, hogy lássam, mi történik. Utoljára akkor láttam ilyen mozgalmassá a fedélzetet, azon a szerencsétlen napon, amikor ott hagytam társaimat, hogy bekukucskálják azon a végzetes ajtón, és lemenjek a lépcsőn a fedélközre. Most is emberek rohantak fel és alá a fedélzeten és mindenfelét kiáltottak egymásnak. Sodronyok és kötelek fekdütek szanaszét a fedélzeten, minden olyan össze-vissza, olyan furcsa, csodálatos volt. Ugy tűnt föl nekem, mintha a hajó útját hirtelen minden akadályozná, mert köröskörül csupa föld volt, csupa ház és mindenféle. Más volt minden, mint amit eddig láttam.

Majd hozzám lépett egy ember és beszélni akart velem. Vallamra tette a karját, egy vad ösztön azt sugta nekem, hogy baj van, valami nincs rendben, valami történik. Ruhájának a melege jólesett nekem, hagytam hát, hogy átéljen. Ha megértettem volna magam vele, azt mondtam volna neki, hogy hideg van, fázom, de szó nélkül, úgyis azt ismételték folyton, hogy fázom, de nem értette meg, hogy mit beszélek. Mig ő átkarolt, a hajó szírnája bugni kezdett és azt hittem, hogy a világ minden zenebonája elszabadult. A szírná hangja olyan rémüléssel töltött el, hogy az az ember is észrevehette, mennyire félek, reszketek. Annnyira megrémültem, hogy még kiabálni sem tudtam, hanem kitéptem ma-

gam karjából és gyorsan a kabinomba rohantam. Az az ember utánam jött és kivülől rám zárta az ajtót.

Hogy mennyi ideig maradtam ott a sarokba bujva, nem tudnám megmondani, de hosszú időnek tetszett. Az ajtó kinyitott és egy ember benézett. Talán hívott engem, nem tudom. Hozzá kusztam, mert rá emlékeztem, hogy a másik ember ruhája milyen jó meleg volt és egészen közel húzódtam kabátjához. Kedves volt hozzám, mert megveregette a fejemet. Valaki hívta és ő hirtelen otthagytott. Sirni kezdtem. Nem zárta rám a kabin ajtaját, így én utána mehettem. Felfutottam a fedélzetre. Ott hirtelen észrevettem, hogy a hidon a partra lehet futni. Rohantam, rohantam, hogy miért? ki után? mi után? azt nem tudom, de csak rohantam.

Micsoda hideg volt. 1896 március 4-ik napja volt és a hajó a skóciai Glasgowban

rohantam ki. Senki sem törődött velem, talán észre sem vette, hogy meztelenül futva végigsiettem a kikötő-parton. Nem szólított meg senki, amíg ki nem értem az uccára, legalább is én azt hittem. Vasuti kocsik, mindenféle járművek, kerékpárok és tudja az ég, miféle csudák rohantak ide-oda. Egészen kábult voltam, de a hideg kövezet arra ráogatótt, hogy még jobban emeljem a lábamat és folytassam rohanásomat.

De végül is meg kellett állnom, olyan sürü tömeg vett körül. Nevettek rajtam, de tulságosan hideg volt ahhoz, hogy bánanom volna. Sirtam, de senki sem törődött velem. A világ minden fehér embere összegyűlekezett ott, mindenfelét beszélték, fogalmam sincs arról és nem is lesz soha, hogy mit. Egyik sem közelédt hozzám. Csak álltak, visszahúzódtak, néztek és nevettek.

Ha egy rendőr lett volna ott, bizonyosan megfogott volna, hogy visszavigyen a hajóra, amely idehozott. Akkor rögtön visszatérhettem volna szülőházamba és hűs, előkelő ember vált volna belőlem népem között. Erkölcsei színvonalom kilencenkilenc századékkal magasabb lett volna, mint amilyen ma és teljes joggal nevezhetném magam herceg Bata Kindai Amgoza Ibn Lobagolá-nak.

De úgy történt, hogy nem egy rendőr, hanem valaki más szedett fel és vett oltalmába, egy igazi „gentleman”. Halála előtt elmondta, hogy merő szánalomból tette. Elmondta, hogy ott látott engem a durva tömeg kellős közepén, látta, hogy mennyire fázom és látta azt is, hogy a durva, érzéketlen tömegből senki sem mutatott a legkisebb részvételt sem irántam. Szegény, kis meztelen tevéntés iránt, az afrikai őserdő kellős közepéről.

Naftali Feuerstein amerikai mecenás és Säcueni nagy jesivája

Marghita zsidói a multban és jelenben. Rosner Juda főrabbi és tanítványai. Mivel ment ki Naftali Feuerstein Amerikába?

Oradea, január hó.

A marghitai zsidóságról a Berlinben készült (és a Hitler-uralom következtében abbamaradt) nagy zsidó enciklopédiának szánt közléséből vesszük az alábbi ismertetést:

A pozsonyi kamarai levéltár közlései szerint Marghitán és a járásban már a 16. században jelentékeny számu zsidóság lakott. E század végén — 1680 körül — I. Lipót uralkodása alatt annak ellenére, hogy a zsidók lakhatási tilalma csak a bányavárosokra és azok környékeire terjedt ki, a lakosság egy részének zsidóellenes magatartása miatt mégis ki kellett onnan menniök és Careiben és Oradean kaptak menedéket. Ettől az időtől kezdve még szájhagyomány sem őrizte meg a városban maradt zsidók életére vonatkozó emlékeket.

1862-ben lebontották a fából való régi templomot és az alapzat alatt elmosódott írásu pegamentből állapították meg, hogy ez a zsinagoga 1742-ben épült. Kétségtelennek látszik ebből a tényből, hogy jóval azelőtt szervezett hitközsége volt a marghitai zsidóknak.

A régi templom idejéből különösen három rabbi neve maradt a mostani generációk emlékeztében: Kohn Gabriel, reb Aron Hersch, és a nagyhirű Lichtenstein Hillel, aki 1852-től 1861-ig működött a városban. Az 1861-ben felépült új templom első rabbija Weinberger Herman. Ő építve, mint Lichtenstein a nagy pozsonyi Mose Szofer tanítványa. Hillel Lichtenstein és Weinberger Jósua Aron Zwi még a jesivában kötött szoros barátságot. Fogadást tettek egymásnak, hogy napi imájukban könyörögni fognak egymásért olyan formában, hogy isten segítse őket ahhoz, hogy Izrael népének használra és boldogulására lehessenek. Amikor Weinberger Hermann rabbivá választották, nem mindjárt töltötte be ezt az állást. Egy ideig apósa, Feldmann Bernát marghitai birtokos házában élt, minden idejét tanulásal töltve. Korának egyik kimagasló tudósa volt, responzumai ((Saalot ut'osuvot Mōharjac) továbbá Mózes öt könyvére írott homilétikája nevét ebben az irodalomban megőrizték. Szép közéleti szereplése döntő befolyásu volt. Mint az 1868-as kongresszus delegátusa az ortodoxia egyik marlans képviselője volt, intranzigens, megalakulást nem ismerő ortodox pap.

Utóda Sámuel fia lett, aki 1893-tól 1933-ig állott a község és a jesiva élén. Fia, Márton követte a rabbinatusi székben. Mann Mór hitközségi elnök évtizedeken át működött együtt Weinberger Hermannal és öröközte annak a szellemnek a fenntartását, amelyet ez a kimagasló rabbi-dinasztia ho-

nosított meg a város zsidósága között.

A városból származott el Ullmann Hermann, Antwerpen főrabbi. Innen került ki dr. Weinberger Mór, a génuai egyetem tanára és egyik természettudományi intézetének igazgatója.

Marghita városába a mult század kilencvenes éveiben települtek nagyobb számban a zsidók, akik leginkább Maramures felől jöttek. Ezek az idők kedveztek a környékbeli bortermelésnek és gabonának, ami föllendítette az ipart és kereskedelmet. A mólki apátság 16.000 holdas uradalmának papi és világi intőzői toleráns magatartása is sokban kedvezett a zsidóknak, akik mint bérlők, vásártartók, korcsmárosok, ügynökök éltek. Zsidó kádár-mesterek, gazdászok, timárok, csizmakészítők, vásáros szabók, még szűcsök is nyugodt polgári életet tudtak munkájukkal maguknak és családjuknak megteremteni. Még a két kézi napszámosok is jól megélték a pincészetből és a gabonaszakolásból. Az élénk természetes szaporodás (a tiz-tizenket gyermekes családok nem tartoztak a ritkaságok közé) növelte a zsidók lélekszámát. Az igénytelen emberek Isteben való bizalma és a megélhetési lehetőségek következtében (Marghita vásárjai a multban egyre fejlődtek; 42 község tartozott a járásához), a természetes szaporodás korlátozásának gondolata sem meülhetett föl.

Világéneki külön csoportosulást csak husz-huszonöt év óta ismernek Marghitán. A chaszidok azóta külön templomban és klubban dicsérik az urat, saját imaszöveggel. A hitközségi vezetőségben a régi askenáz tagokkal szemben nem tudtak erőre kapni. Egykor erős chevra'jukat és Nőgyuleküket mostanában nagyon igénybe veszi az utóbbi évek során elszegényedett családok támogatása.

Fájdalmas aktus azokat támogatni, akik szemünk előtt lettek adakozókból kéregetők. De az adakozás titokban és méltón történik szívvél és karakterrel.

Ami nem jelent ugyan megoldást, de mégis a kétségbeeséstől.

Säcueni. A piactér fölött, egy dombon templom és régi vásáros kastély emelkedik, a Stubenberg grófok családi fészke. Lent vásár nyüzsgő, péntek van, a zsidók csak a délelőtti szánhatják az üzletnek. (Micsoda üzletek vannak ma és hozzá januárban?) Délután már beáll a szombat.

Bizonyára szép, igazi szombat, amiből az ősapák, a Talmud, a spanyol-zsidó költészet és Bal Sem Tov szelleme árad. De úgy ter-

veztem, hogy egy nagyobb zsidó közösségben töltöm a szombatot. A rendelkezéseimre álló néhány órát a híres sacueni jesiva megtekintésére és tanulmányozására fordítottam.

A jesiva feje és a hitközség szellemi vezetője Rosner Juda főrabbi. A szobájában félhomály és a polcokon, szekrényben, asztalon sok könyv, irás, levél. A házban kis pénteki rumli, készülődnek sabbos királynőjének fogadására, a rebeccen (művelt, nagyon szimpatikus és okos hölgy és ami valóságilag unikum: a nőegylet elnöknője) a piacról jött haza, férje még a templomban volt. A fiatal reb Smil Chajim, a főrabbi fia és helyettese fogadott és szíves volt informálni egyről-másról.

Ai közösségben százhusz zsidó család él: iparosok, kereskedők, néhány intellektuel. Husz százaléka nemcsak hogy hitközségi adót nem fizet, hanem támogatja a közösségnek. A jesiva a legnagyobb az országban, ezidőszent kétszázhusz növendéke van, akik — huszat kivéve — menzán étkeznek. Most van épülőben az új bet hamidras, tágas, nagy előadóteremmel és internátussal egy amerikai zsidó jóvoltából.

Ki az a zsidó és mik voltak adakozásának indítékai?

Neve: Henry N. Feuerstein, egy hatvan év előtt Budapestre Newyorkba vándorolt munkás, self made man, akinek energiájára legjellemzőbb a néhány sor, amit a főrabbihoz intézett.

„Nagyon megkérem magas tisztelendőségedet, ügyeljen féltékenyen arra, hogy csakis törvényhű célokra fordítsassék az adomány. Mert hogy ehhez a pénzhez a „chilul sabbatnak“ a gondolata sem tapad.

Gyárimban zsidó munkaszünetes napokon nem dolgoznak és én miközben ideig felküzdöttem, magam, vallásunk minden szabványát szigorúan betartottam.“

Európából jött ember, olyan gazdasági gatlással, mint a szombat megtartása! Felküzdötte magát Newyork egyik legnagyobb tricotage-gyárához, több ezer munkással, akik pénteken délután abbahagyják munkahelyüket és hétfő reggelig nem jönnek a gyárba. Mennyit kellett neki birkóznia a konkurenciával, hogy megállja a sarat és előbbre jusson!

Tizenöt éves korában az egykor Clujon is rövid ideig rabbi tiszttséget viselt reb Hillel Kolomea prédikációját hallgatta. Szuggesztív szónok volt ez a reb Hillel, sok asszimilációba szédült embert térített vissza vallásosságba. Ilyen lehetett Naftali Feuerstein is, aki a beszéd emlékével indult pályájára és megmaradt végig konzervatív zsidónak. A nemrég elhunyt Frankl elnököt irrott leveleiben kijelölni kérte azokat a rabbiakat, akiknek jesiváját érdemes támogatni. Romániában Sighet, Tassnad és Sacueni kaptak jelentősebb összegeket, főleg bet hamidrasok építésére.

Igy jött létre Sacueniben az „Omel Naftali“ jesiva.

Megjött a főrabbi. Egyszerűségében disztintívát egyéniség, ötvenes, de a legjava korban levőnek látszik, régi askenáz-gáon családból származó férfi. (Amschel Wiener, bécsi udvari bankár, híres talmud chochem, főrabbi: Sabbataj Hakohen („Sach“) a nagy kodex-magyarázó — az őse.) Harminchárom év óta lelkészkedik Sacueniben kicsit szefárd irányban.

Érdeklődöm ennek az átalakulásnak okai felől.

— A mai időkben — mondja a főrabbi fia — egyedül a chászid irányzat látszik a választás konze.válni. Csak természetesen, hogy akik igazi „joré somájim“ — istenfélők, abban a táborban érzik otthon magukat.

Ehhez a fölvilágosító megjegyzéshez meghatározhatóságát mondták el nekem később. A főrabbi mentalitása valóban chászid lett. Viselete azonban askenáz maradt, egyszerűen azért, mert nem volt pénze steimlira és kaftánra. Öt év előtt a jesiva jobb módú növendékei összeadták a pénzt és meglepték mesterüket a chászid ruhadarabbal és p.émes főveggel.

— Gázsijából — kértem embertől — nem telik?

Bánatosan nevet.

— A fizetését, ahogy kiutalják, a jesiva egyik gabbeje azon mód viszi a mézáróshoz, a tejeshez, a zöldségáruhoz. Mert a rebeccen, aki reggeltől estig dolgozik a menzáért, saját számlájára és saját rizikójára látja el a konyhát és bizony jó, ha szűkösön marad a család ellátására.

Ilyen módon lehetséges csupán, hogy a böcherek napi hét lejből kapnak — kenyéren kívül — reggelre tejes kávé, ebédre levest, must és főzeléket, vacsorára megint kávé.

Több okból, talán azért is, hogy megtakarítsak a rabbi háztartása számára valami kis összeget, ajánlottam a vegetárius koszt bevezetését a jesiván.

A főrabbi tiltakozott.

— Nem lehet! Elisme:em, hogy a husban méreg van, de az idők során éppen az ál-

landó husfogyasztás következtében az emberi szervezet ellentálló lett a mérgekkel szemben.

Nehéz volt vitázni vele. Ő a Biblia, a Talmud, kodexek és döntvények idézeteivel érvelt, én csak Hindhede dán professzor statisztikájával és Bircher-Benner svájci orvos eredményeivel.

Es ami a fő: a saját jövedelmével nem tördök. Minden ideálja a vallásos ifjúság nevelése.

Kemény, askéta nevelés.

Hajnali fél 5 órakor három inspekciós böcher végigjárja a talmudisták szállásait és fölébreszti őket. Félórával később másik három fiu ellenőrző utra megy, vajjon fölkeltek-e a fiatalok. Akit még ágyban talál, azt fölírják és nem kap reggelit. Ai pihen néhány órát tanulással kell tölteniük. Nyolc órakor imához mennek, fél 10-kor reggeli, nemsokára a bet-hamidrasban megkezdődik az előadás. Siurt csütörtökön tanulnak, pénteken, szombaton, vasárnap Bibliát Rasival; „nebensiuirt“ hétfőn, kedden és szerdán. Este tizkor le kell feküdniük. A főrabbi és fia hetenként többször végigjárják a fiuk lakásait, hogy meggyőződjenek, vajjon tanulnak-e.

Aki megfelelő igazolás nélkül háromszor elmarad a „kihallgatásról“ azt hazaküldik. Nem maradhat a jesiván, nehogy mint korhadt gyümölcs elrontsa a romlatlanokat.

Cionista élet? Volt — nincs, Azaz, hogy van még valami kevés, amit a tizenkét év előtti munka meghagyott. Akkor lendületes kultur- és gyűjtő munka folyt, azóta sablonos dologtevés van: Oradeáról kijön egyszerűen a mizrachi megbízottja, meghallgatják buzdító beszédét, kinyilvánítják előtte tetszésüket, szinte véresre tapsolják a kezüket, de amikor elment, minden tepsed mint azelőtt. Kár ezért a kitűnő anyagért. Ai cionista központok agitációs programjába be kellene fogni Sacuenit, ahol számitani lehet Weisz Jenő bórkereskedő, dr. Erdős Jenő és dr. Kornhauser Izidor urak tetterős támogatására.

Péntek délután van. Ai szombatot Valea lui Mihaiban, a híres chászid-városkában akarnám tölteni. Oda igyekszem, hogy még a szombat beálltát jelző szirénák elhangzása előtt megszállhassak a városban és fölkelésülhessek szombat királynőjének a fogadására. (sz.)

zunk az Esmétől. Van antiszemitizmus, van megrendszabályozott gondolat és van vezényszóra működő fantázia. A tartalom bőséges, alapos, tudományos. Nincs már hely nagyobb, izgalmasabb és kiterjedtebb Esmze befogadására. Ai Féliszigetre, tartalmi szempontból, ki lehet függeszteni azt a táblát, amit a villamosokon látni néha: „Megteit!“

(Kezdetlől fogva sejtetni engedték, hogy Féliszigetet, a földrajzi atlaszban Balkán-féliszigetnek hívják.)

Eljött hozzám a vers...

Irta: ANAVI IVÁN

Eljött hozzám újból tegnap este, csendesen, félénken, alig vettem észre amint hozzám simult, mint a lány selymen a kigyózó minta. Oly régen nem láttam — És egy kissé féltem, hogy visszaidézi ifjúkori életem elmúlt érzéseit.

De ő intett: maradj csendesen, csitt!... Nem tudja meg senki, hogy ma itt felkerestelek. En ugvis tudom, hogy néha, néha magányos alkonyon, ha fájón nézel a meghalni készülődő este, sziveden félénk madár a vers, kopog: *csessz be...* Amikor szivedben valamit úgy érzel — titokban titkon felidézel.

... És emigy száll ajkadról az ének:

A reggel láttam
(Testét fátyol leple).
Hajnali sugárban,
(s lenge szél ölelte.)

Vékony csipke függöny,
volt ablakán s virág, —
csak árnyéka hullott
keresztül te rád.

A dőlben fényben
(Sugárt cserél, szint).
Tündökölt nékem
(és magához int.)

Hangjának aranya
zajt zenévé csókol,
neked: foszlány jutott
elkallódott szóból.

Alkonyatkor fürdött
(Lenge takarója)
S én megcsókoltam őt,
(lehullott róla.)

Szeme, ajka, hangja
néked énekel —
zaj, ucca, emberek
mért választjátok el!

De, tudod
mostanában zárt az ablakod
s nem merlek felzöngetni téged.
En, kis, gyenge hangu ének
tapsot, sikert néked nem ígerek —
hisz irányzatom sincs... s a mai idők
gyors ütemének szavait sem zengem.
Nem kellek ma, félre lökhetesz engem.

Bocsájtad meg azt is, hogy ide jöttem...
a bűnöm szörnnyü nagy:
és indulok már is —
nem vagyok aktuális.

Sajtó alatt
Majrovits Méir
Jehuda
„Hazalérés“
a Ma zsidó
regénye

Kesztyűs kézzel

irja: Fekete Tivadar

A féliszigetnek tartalma van

1. Eddig nem is tudtuk.

Milyen tartalma lehet egy Féliszigetnek? Mindenki azt hiszi nyilván, hogy földrajzi tartalomról van szó. Képzeltünk szerint például a Félisziget mélyében földgáz, érc, szén és petróleum lehet. Itt azonban nem anyagszerű tartalomról van szó, hanem eszméről. Ez az Esmze már utban van, nagyrészt már el is foglalta a Félisziget országait, városait, falvait, hegy-völgyeit és lapályait, sőt adat van arra, hogy beszivta magát a Félisziget ifjúságának lelki televényébe is, tekintet nélkül országra és nemzetiségre.

Miért kertelünk? Az eszme itt van!

A Félisziget, amelyet sokáig „Európa tüzfészeke“ néven emlegettek a riporterek és a vezércikkírók, sőt a diplomaták néha úgy is becéztek, mint a „kontinens puskaporos“ hordóját, — csendesen, vér nélkül, megázkódattások fölényes mellőzésevel, olyan simán telik meg tartalommal, mint az itatópapiros a tintával. Az eszme természetesen Nyugatról jön. Ai Félisziget földrajzi fekvésénél fogva kötelességszerűen állit meg minden keleti gondolatot. Mint az illetékes földréz exponált déli csucsá, csak a nyugati besugárzások felvételére hajlamos.

2. Az a szép bismarcki mese, hogy egyetlen egy pomerán gránátos csontja is értékebb, semmint a német anyaföldtől messze, a Dardanella-konfliktusban rohadjon el, már Bismarck korában idejét multá. Ai német terjeszkedés a vaskancellár utolsó esztendejében keletre sandított, a Deutsche Bank koncessziókat szerzett Törökországban, s II-ik Vilmos dicsőséges uralkodása kezdetén a német tüke- és áruexport rohamos iramban vette be a Féliszigetet. Volt olyan idő, amikor a politikai vitákat a „Hamburg-Bagdád“ jelszó uralta. Abdul Hamid a vörös szultán Berlin legjobb embere volt. Ai közelkeleti nagynémet gyarmat álma természetesen látszott. Ekkor ellenőrizte Hefferich a „Deutsche Bank“ részéről Törökország pénzügyeit és Paul Rohrbach volt a terjeszkedés keleti propagandistája.

3. Ai Félisziget felett hirtelen, sötéten és véresen, megjelent Rótszakállu Frigyes árnyéka, aki itt pusztul el, Törökországban.

Ezt a korszakot a mai mértén még mindig tartalmatlannak minősíteném. Az Esmze még csak gubójában létezett, de már érezni lehetett a nagynémet vágyalom folyton mohóbb és veszedelmesebb áramát. Érezte is, akinek embervér folyt az ereiben!

4. Ezekben az időkben az Esmzének még nem volt jelvénye. Volt színe, szaga, íze, sőt büze is, de a dobogója még hiányzott. Ai terjeszkedési álmok konkurenciája Olaszországgal jelentkezett. Már a háború után Itália gyarmatosítja Albániát és megszervezi a Pavelics-fasisztákat. Ai etiopiai háboru kicsit elvonta Mussolini figyelmét a Féliszigetről. Hitler, mialatt Graziani tábor-

nok új erőket dobott Adis-Abeba alá, előőrseit már megválogatta a Féliszigeten. Magyarország már az eszmekörbe tartozik és az osztrák-német paktum csak arra jó, hogy Ausztria politikájából kikapcsolják az olaszbarát figurákat.

Az expanziót Bismarck kezdte, II-ik Vilmos folytatta, ideiglenesen átvette Mussolini és visszataktikázták tőle Hitler és Göring.

5. Ai Féliszigetnek tehát tartalma van. Ai tartalma hitlerfreundlich. 1936 novemberében megjelent például Belgrádban Bermont-Awalow ur, aki orosz létere von Goltz német generális társaságában, egykor az ugynevezett balti fehér csapatokat vezette a fehér oroszokat ellen. Berlinben összegyűjtötte a fehér oroszokat és odaajándékozta őket Hitler nemzeti szocializmusának.

Bermont-Awalow a belgrádi szállodában azt mondta az újságíróknak, hogy kizárólag üzleti ügyek miatt tartózkodik a városban. Ugyanakkor bizonyos belgrádi körök azt suttogták, hogy Bermont ur ismét orosz tiszteket toboroz. Bermont cáfolt. Üzleteit azonban kizárólag fehér-orosz tisztekkel kötötte le.

A sors különös játéka, hogy az a német frontarcos-delegáció, amely néhány héttel ezelőtt Belgrádba ellátogatott, megkoszoruzta az orosz temetőben a polgárháboruban elesett, fehér-oroszok emlékére emelt obeliszket.

6. Albánia, mint mondtuk olasz gyarmat. Ai zászló más színű, de az Esmze ugyanaz.

7. Decemberben, Bulgáriában, amelyek az Esmzével való nagy rokonszenve közismert, tizennét napilapot és időszi lapot tiltottak be egyetlen rendelettel. Mondani sem kell, hogy ezek a lapok ellenézték az eszmét. Ai „Missa“ (Gondolat) című politikai és közgazdasági félhavi folyóirattól kezdve egészen a „Gortschiw Smech“ (Keserű kacaj) című vicclapig egyetlen olyan nyomtatvány sem jelenhet meg, amely nem hitlerfreundlich. Kétségtelen, hogy könyező államaink között Bulgária teit meg legjobban a tartalommal.

8. Hogy Metaxas „eszmei tartalommal“ fűtött diktatúrája, Görögországban, márhólnap: a, a szuronyok hegyén másolta le az olasz és német fasizmust, az csak azért érdekes, mert a miniszterelnök Athénben, a hatalom átvétele után pár percel, azt mondta az újságíróknak, hogy ha ő nem veszi kezébe Görögország sorsát, akkor holnap ott kommunizmus van. Most már csak az a kérdés, hogy meddig mosolyog ezen a diktatúrán mister Washington, Nagy-Británia meghatalmazott minisztere Athénben?

9. Így teit meg a Félisziget tartalommal. Lehetne több adatot hozni, lehetne mélyebb studiumot szántani, de nincs időnk. Rohamcsizmában száguld a tartalom Szalonikitől Bucurestig és Várnától Dubrovnikig. Meg vagyunk telítve, fel vagyunk szíva, sugár-

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. t. p.
Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

— Nagy fényvel ülték meg az egyesületi ünnepét. Bucurestiből jelentik: Az egyesületi ünnepet tegnap szokásos ceremóniák közepette ünnepelték meg. A patriárka székesegyházában istentisztelet volt a kormány tagjainak, katonai és polgári hatóságok fejeinek részvételével. A királyi udvart Filimon tábornok, Filotti ezredes és Mihalescu őrnagy képviselték. A Te Deum végeztével Anghelescu hadügyminiszter és Iliasevici marsall szemlélet tartottak a kivezényelt csapatok felett. Este a királyi palotában a Ferdinand-rend lovagjait fogadták az uralkodó és Mária királyné. A rend előléptetett lovagjainak és az ujonnan kitüntetetteknek maga az uralkodó adta át a rend jelvényeit. Beszédet nem hangzottak el. Öfelsége és Mária királyné 11 órakor visszavonultak lakosztályaikba.

„A dsungel királynője”

crűtörtéktől a „Davila” Mozgóban

— Skarlát- és influenza-járvány Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosban mind jobban terjed a nátház és vörheny-járvány. Egyes iskolákból a tanulók fele hiányzik. A vörhenyjárvány különlegessége, hogy felnőtteket is ágyrak dönt. Egyes minisztériumok tisztviselői karában igen sok a beteg. Lehetőség, hogy az iskolákat bezárják, ha a járvány nem enyhül.

— Foto Meisner, Reg. Ferdinand 3.

— **BORZALMAS VIHAR TOMBOL A FEKETE TENGERTEN.** Bucurestiből jelentik: A Fekete tengeren tegnap óta borzalmas vihar dúl. Az összes hajók, amelyeket a nyílt tengeren ért utol a vihar, öblökben kerestek menedéket. A Caliaera fok mögött például 20 hajó horgonyoz. Constanta kikötőjét a hatalmas hullámverés és a hideg teljesen megbénították. Egyetlen hajó sem indul el az orkán lecsillapodásáig. A Carmen Sylva hajó, amely tegnap indult el Görögországba, Carademis Buháznál zátonyra futott és segélykérő jeleket adott le. Attól tartanak, hogy a hajót nem sikerül megmenteni. Személyzetét azonban már kőtelhuzalokon partaszállították. Constanta megyében —22 fokot mértek tegnap, amire 1928 óta nem volt példa.

„A dsungel királynője”

crűtörtéktől a „Davila” Mozgóban

— Huszonkétezer lej értékű olajat loptak el a Distribuția vállalatától. A Distribuția bejelentette a rendőrségen, hogy a Str. Lunga 3. szám alatti raktárból 22 ezer lej értékű olajat tulajdonított el ismeretlen tettes. A nyomozás során őrizetbe vették Kiss József volt vasuti munkást, akit a lopással gyanúsítanak. A rendőrség kiszállt Kiss lakására, ahol nagymennyiségű olajat találtak. Kiss nem tudott magyarázatot adni, hogy honnan származik az olaj. Kihallgatása folyik.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon jóbarátainknak és ismerősöknek, kik felejtethetetlen, drága nőm elhunyt alkalmából részvétükkel iparkodtak a bennünket ért súlyos csapás elviselésében vigaszt nyújtani, — ezúton mondok hálás köszönetet. Somogyi Miksa.

K kereskedők és kisbarosok

kötelezően előírt könyvelését mérsékelt havi átalányért vállalja

F DES könyvelési iroda

Strada Bălcescu 17. Telefon: 13-63.

— Franco tábornok távirata Cantacuzino gárdista anyjához. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint Alexandrina Cantacuzino ma éjjel táviratot kapott Franco tábornoktól, aki közli, hogy fia, aki a nemzetiek sorában harcol s akinek hollétééről az utóbbi időben zavaros hírek érkeztek, teljesen egészséges.

A Haggibbor bál

három évi megszakítás után ezuttal is a legteljesebb siker jegyében zajlott le. Szombaton este a régi Haggibbor-bálokra emlékeztető kitünő hangulat töltötte be az új iparkamara dísztermet, ahol a cluji zsidó sportolók a hagyományos Haggibbor-bálat rendezték. Ismét beigazolást nyert, hogy a cluji zsidó társadalom mindenkor ott van, ahol a zsidó sportegyesületért tenni lehet. A kitünő hangulatra jellemző, hogy az ifjúság a korareggeli befejezésig együtt maradt. A bál keretében felújították a francia négyest, amely annyira tetszett, hogy meg kellett ismételní. A siker utalás arra, hogy a Haggibbor évi mulatságát működtési programjába vélegesen be kell ilkassza. A bál teljes sikerében a nagyszámu rendezői gárdán kívül Radnai dr-nak, aki a francia négyest tanította be és a Lucullus R. T. hűsítő italainak is része van. (—)

„A dsungel királynője”

crűtörtéktől a „Davila” Mozgóban

— Felfüggesztették a cluji ortodox zsidó hitközség tisztújító gyűlését. Vasárnap délelőtt 11 órakor a cluji ortodox zsidó hitközség hetvenes képviselő testülete tisztújító gyűlése ült össze, majdnem teljes számban. Két párt vette fel a küzdelmet, izzó hangulatban. Tekintettel azonban arra, hogy egy esetleg pártos harc árán megválasztott vezetőségnek nem lenne módjában megbirkózni azokkal a feladatokkal, amelyeket az új vezetőségtől várnak, a gyűlés többek felszólalása után elhatározta, hogy felkéri a szembenálló feleket arra, hogy állapodjanak meg egy egységes listában. Ez a lista magában foglalja mind a két párt konstruktív erőit, akiknek módjában lesz a hitközséget kivézetni mai krízises állapotából. A javaslatot elfogadták és úgy határoztak, hogy a jövő vasárnap, e hó 31-én lefolytatják a felfüggesztett gyűlést. Közben bizonyára sikerülni fog a közös listában való megegyezés is.

— Foto Meisner, Reg. Ferdinand 3.

— Tóth Sándor lapjának, az „Ellenőr”-nek új száma most jelent meg. Az „Ellenőr” minden cikke, minden tudósítása számot tarthat az ország újságolvasó közönségének érdeklődésére. A nívósan szerkesztett lap új számának tartalmából kiemeljük Tabéry Géza, Dénes Sándor, Marót Sándor írásait, Tóth Sándor: „Bucsum a Bors kuriától” c. cikkét, Földi Zoltán írását: „Pálincaszagu bicskák”, a cluji közéleti választások esetén a magyarság álláspontját, a lap megjegyzéseit Lepadatu miniszter kijelentéseire stb. Közgazdaság rovata a szokottan jól informált, Színház rovatának pedig külön érdekessége „Üzenet Zilahy Irénnek” c. cikk. Az „Ellenőr” kapható az egész országban, az utódállamokban és Magyarországon.

— Megoldás előtt a földgáz-ügy. Néhány nappal ezelőtt beszámoltunk arról, hogy a földgázbevezetés ügyében komoly tárgyalások kezdődtek, amelyen részt vett Motas mérnök is, a Sonametan vezérigazgatója, valamint a vállalat jogtanácsosa, Negrea professzor és Clortea mérnök is. Napokon át tartottak a tárgyalások és ezalatt az idő alatt sikerült letárgyalni a szerződés tervezet 34 pontját. A letárgyalt szerződés tervezet az időközi bizottság elé került, amely behatóan foglalkozott a szerződés pontjával és mérlegelés tárgyává tette, hogy azok megfelelnek-e a város érdekeinek. Az időközi bizottság most már végleges szerződés tervezetet szerkeszt, amelyet aláírás végett eljuttatnak a Földgáz társaságnak. Amennyiben ott nem gördítenek akadályt a tervezet elé, úgy a földgázbevezetést most már véglegesen elintéztnek lehet tekinteni.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, reggeli rosszullet, levertség, bágyadság, szédülés esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszaadja a testnek és erősennek régi frissességét. Az orvosok ajánlják.

— Borzalmasan szétroncsolt katonaruhás hullát találtak a Dermata gyári halál-sorompónál. Vasárnap hajnalban izgatott hang szólította fel telefonon a központi rendőrséget. A telefonáló értesítette a rendőrséget, hogy Dermata bányarög mögött szörnyen agyonrocsolt katonaruhás hullára bukkant. A rendőrségtől Chifor rendőrigazgató két rendőr kíséretében kiszállt a megjelölt helyre. A Dermata gyár mögött, az ugynevezett halál-sorompónál találtak rá a borzalmasan szétroncsolt holttestre. A szerencsétlen ember zsebében nem találtak igazoló iratokat. Mindössze annyit lehetett megállapítani, hogy a 11-es huszárrezredben szolgált. Egyelőre még nincsen tisztázva a halál körülménye, de minden jel arra vall, hogy vonat rocsolta halálra a szerencsétlen katonát. Azt azonban még nem lehetett megállapítani, hogy öngyilkosság vagy véletlen szerencsétlenség történt?

— Pár lej érdekében. Szomorú sors segélykiáltását továbbítjuk az olvasóhoz. Austerweil Akosné, szegény aradi asszony súlyos szivbajjal feküdt a cluji klinikán. Gyógyíthatatlan betegségével végül is elbocsátották. Most megtörtén, beteg, éhesen fordul az emberi szolidaritás felé. Legalább annyi pénzt szeretne összegyűjteni, hogy hazatázhasson családjához. Adományokat a kiadóhivatal továbbít.

„A dsungel királynője”

crűtörtéktől a „Davila” Mozgóban

— Bar-Micvo ünnepély Gheorgheni-ben. Szép ünnepség keretében avaták bar-micvová Rubin Hermann, a KKL helyi biztosának Efrájim nevű fiát. A szokásos templomi ünnepség után a családnál gyűlt össze a város zsidó társasága. Freund rabbi üdvözölte az ünnepeltet, majd Sárkány Imre, a ZsNSz helyicsoportja nevében, végül Markovics hitoktató tartott beszédet. Az üdvözlésekre a kis Efrájim héber és német nyelvű beszéd-el választott. A család örömeiben a város egész zsidósága résztvett.

Mert kárba vesztett az idő, melyet betegágyon kell töltenünk, nem is szólva arról az anyagi kárról, melyet a betegség miatti elköltetés, a tervek és munkák félbeszakítása jelenthet. Minden okos ember magától értetődően arra törekedik tehát, hogy minél gyorsabban és gyökerebben gyógyuljon ki betegségéből. Az idő rosszabbra fordultával a grippe jelent a legnagyobb veszélyt, van azonban olyan szer, mely ezt a betegséget órák alatt megszünteti és ez a szer az

ALGOCRATINE

Aki egyszer használta, mindig meg fogja becsülni. Algocratine megszünteti az ischias, csúsz, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, valamint hülszéből származó bajok tüneteit. Algocratine megelőzi a bajt és gyógyítja meg, a betegségtől és egészséget biztosít. Gyógyszertárakban és drogériákban kapható.

Horia

Bretan Miklós zenedrámájának bemutatója a Román Operában

Vasárnap este ünnepi hangulatu, lelkes közönség hallgatta végig Bretan Miklós-nak, az Opera kiváló rendezőjének zenedrámáját. A Horia premierje nagy és megérdemelt sikert aratott. Bretan Miklós, a román zenei élet ez a kimagasló művésze, a régi nagyoperák stílusában dolgozta fel a nagy transzilván nemzeti hős tragédiáját. A megrázó dráma kereteit Bretan Miklós gazdag, melodikus, egységes és izléseles zenével töltötte meg, olyan remek tömörséggel és művészettel, hogy operáját bizvást lehet, a Napasta mellett, a román nemzeti operairodalom legkiválóbb alkotásának nevezni. Bretan nem forradalmár a zenében, már bevált utakon halad, de zseniális színpadtechnikai megoldásokkal, minden zenei ballaszttól mentesen és feltétlenül egyéni kifejezés, módra törekvő kompozícióval. Vannak megrázó részei ennek az operának, ahol Bretan zenei kifejező eszközei élményszerűen hatottak. És emellett sehol semmi fölösleges érzelmesség, a nehéz feladatot úgy oldotta meg, hogy sehol olcsó nacionalizmus nem csuszott be a zenei megoldások építményébe. A román opera-irodalom feltétlenül gazdagodott Bretan Miklós művével és egészen bizonyos, hogy a kiváló zeneszerző operája állandó műsorszámára marad a romániai operaszínpadoknak.

A kiváló mű kiváló interpretálásra is igényt tart és ezalkalommal az Opera példás előadással lepte meg a zsufolt ház közönségét. A címszerepet dr. Max Savanu alakította és énekével, játékaival, általános, kellemes feltűnést keltett. Izléselesen énekelt, sehol nem csapott túlzásokba és játékát is nemes egyszerűség jellemezte. Remek volt Horia jelmeze. A női főszerepekben Nestorescu Mimi hatalmas hangjának ökonomikus kihasználásával, Lia Pop régi ének-kultúrájának csillogtatásával járultak hozzá az est sikeréhez. Sio-min tömör zengésű hangja és muzikálitása, a fejlődő és lendületes Znamirovski tenorja magas színvonalú tették az előadást, melyet Bretan Miklós maga rendezett. Ugyancsak Bretan vezényelte a kitünő zenekart, lendülettel, temperamentummal és eleganciával. Szép kórusok, ballet és a nagyopera minden egyéb kelléke sokáig őrizi meg a bemutatott mű emlékezetében. Az előadás szüneteiben a közönség percekig tartó, lelkes ünneplésben részesítette Bretan Miklóst. Cs.

Nagy Paleszina-miting Oradeán

Az oradeai zsidó testületek január 26-án, kedden este 1/9 órakor a városháza díszteremben nagy mitinget tartanak.

Előadók:

MORTIZ GEIGER, a jeruzsálemi Jewish Agency delegátusa.
Dr. MARTON ERNŐ (Cluj) az Uj Kelet főszerkesztője.
Belépődíj nincs! Zsidók! Legyetek ott mindannyian!

UJ KELET *Legújabb hírek*

Hodzsa Milán szenzációs beszéde a kisebbségi kérdéstről

(Elsődoldali cikkünk folytatása.)

Bucuresti, január 25. (Rador.) Sztójadinovics miniszterelnök tegnap este diszvacsorát adott Kioszejevoff bolgár miniszterelnök tiszteletére, amelyen megjelentek a kisantant, a Balkán-szövetség követői, valamint a diplomáciai kar is teljes számban. Sztójadinovics pohárköszöntőjében kijelentette, hogy az új paktum mindenben megfelel a Balkán-szövetség államai békefenntartó óhajainak. Kioszejevoff válaszában örömet fejezte ki afelett, hogy a jövőben semmi sem zavarhatja meg a két testvéremzet baráti viszonyát. A paktum egyidejűleg értékes közreműködést jelent a Balkán békéjének fenntartásához és a Balkán népeinek együttműködéséhez.

Hitler részt vesz az angol király koronázásán?

A Havas berlini jelentése szerint politikai körökben nem tartják lehetetlennek, hogy Hitler résztvevő legyen György angol király koronázási ünnepségein. Lehetséges, hogy a Führer ezt az elhatározását már január 30-i beszédében bejelenti.

Ennek dacára inkább valószínű, hogy Göring tábornok fogja a koronázáson Németországot képviselni.

London, január 25. (Rador.) A lapok tovább foglalkoznak azokkal az ellentétes hírekkel, amelyek azt a szándékot tulajdonítják Baldwinnek, hogy a koronázási ünnepségek után lemond. Habár az utóbbi napokban a hírt megcáfolták, a Daily Telegraph ma határozottan állítja, hogy Baldwin lemond és utódjának, Neville Chamberlain jelenlegi pénzügyminisztert fogja ajánlani, akinek kétségbevonhatatlan tekintélye van a kormány előtt.

Hodzsa Milán szenzációs beszéde a kisebbségi kérdéstről

Prágai jelentés szerint Hodzsa Milán miniszterelnök tegnap este mondott beszédében közölte, hogy az elkövetkező öt évet Csehszlovákia a Prágában 1942-ben tartandó világtalálkozó előkészítésére fogja felhasználni. Nem kétértelmű abban, — mondotta Hodzsa, — hogy a közeli hetekben pót-egyezményt csatolhatunk Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződéshez és azáltal a két ország közti gazdasági és politikai viszonyokat határozott, tartós alapot adunk, dacára a politikai jellegű zavaroknak. Nyilvánvaló tehát, hogy

a kisantant-államok és a római jegyzőkönnyvek aláíró államainak közölkése, kedvezően alakul.

Teljes egyetértésben Romániával és Jugoszláviával most már a siker kilátásával próbálhatunk új rendezést keresni Bulgáriával való gazdasági és politikai viszonyunk számára. Meg vagyunk győződve, hogy a dunai államok közti gazdasági és politikai egyezmények a leghatékonyabb tényezőivé fognak válni a középeurópai békepolitikának. A külföld kritikái nem hatnak ránk, mert az utóbbi években gyakorolt politikánk sikeresnek bizonyult.

Mégis kijelentjük, hogy saját kezdeményezésünkből hajlandók vagyunk hozzájárulni a kisebbségi kérdések nemzetközi megoldásához.

Hodzsa miniszterelnök végül örömeinek adott kifejezést, hogy angol és franciaországi vélemények elismerik Csehszlovákiának a középeurópai demokratikus rend érdekében kifejtett szerepét.

Ugaki tábornok az új japán miniszterelnök-jelölt

Tokiói jelentés szerint Kazushige Ugaki tábornok, Korea volt kormányzója parancsot kapott a császártól az új kormány megalakítására. A tábornok katonai körökben igen mérsékelt rokonszenvnek örvend, mert azonkívül, hogy japán szabadelvű körökhöz tartozik, 1922-ben és 1925-ben gazdasági okokból négy hadosztályt megszüntetett. Politikai körökben a kinevezést igen élénken kommentálják és úgy vélik, hogy az elégtelt szolgálta a parlament pártoknak a katonai párttal szembeni viszályában.

Tokiói jelentés szerint Ugaki tábornok, akit Hirota utódjának jelöltek ki, megpróbál „újítási” politikát alkalmazni a hadsereg intranzigenciájával szemben. Politikai körök azt hiszik, hogyha Ugakinak nem fog sikerülni kormányt alakítania, a parlamentet feloszlatják.

A kamara és a szenátus táviratilag kívánt gyógyulást a dinasztia beteg tagjainak

Bucuresti, január 25. A kamarában par-tenie Dan elnököl. Kéri a házat, hatalmazza fel, hogy táviratot intézhessen Mihály vajdához és Miklós herceghez. A képviselők állva hallgatták végig a táviratok szövegét.

V. Pop a kormány nevében megállapítja, hogy az egész ország reménytel és szeretettel tekint a dinasztia tagjainak beteg-ágya felé. Politikai pártállásra való tekintet nélkül átérzi mindenki a királyi család-ot ért megpróbáltatást.

A szenátus mai ülésén Lapedatu felol-vasta annak a táviratnak szövegét, amit a

Firenzében betegen fekvő Mihály vajdá-hoz intézett. A távirat így szól: A román szenátus legtisztelendőbb szeretetének kifejezésével meleg és alázatos jókívánás-ait tolmácsolta Fenségednek gyors és teljes felgyógyulást kívánva. A jó Isten óvja meg Fenségedet és hozza haza egész-ségesen és vidáman az ország csendje és nyugalma érdekében.

Sassu földművelésügyi miniszter a kor-mány nevében csatlakozik a táviratban foglaltakhoz.

Lapedatu azután felolvasta a Miklós hercegnek küldött táviratot.

Galatiban letartóztatták Farcasanu asszony gyilkosának büntársát

Bucurestibe szállították a gyilkos diákok, akik meg akart lincselni az állomáson összegyűlt tömeg

Bucuresti, január 25. Teodorescu galati diákok, akit Mária Farcasanu meggyilkolásában bűnrészességgel gyanúsítanak, tegnap délután szüleinek lakásán letartóztatták. Ismeretes, hogy az egyik vádlottat, Strassert a grazi törvényszék halálraítélte, míg Teodorescu eltiunt és azt hitték, hogy Amerikába szökött.

Hétfőn délelőtt 10 órakor a fővárosba hozták Traian Teodorescut, Az állomáson a közönség tüntetést rendezett Teodorescu

ellen, akit a központi szigurancára vittek.

Traian Teodorescu kijelentette az újság-íróknak, hogy a gyilkosság elkövetésének időpontjában Galaton tartózkodott, amit tanukkal tud bizonyítani. Teodorescu zse-bében számos bucaresti villamosjegyet és egy Oradea—Budapest vasuti jegyet is találtak, amiből messzebbmenő követke-zéseket lehet levonni, Traian Teodores-cu apja feljelentésére tartóztatták le.

Select Mozgó

Jön:

Select Mozgó

Stuart Maria

lőszerepekben: Frederic March, Katherine Hepburn

Berlinben és Rómában átadták az olasz és német kormányok válaszát az önkéntes-toborzás ügyében

Az olasz és a német kormány hajlandó megtenni a szükséges intézkedéseket az önkéntes-toborzás beszüntetésére. Viszonylagos csend a harcsteren

Római jelentés szerint az angol jegyzékre adott olasz választ ma délelőtt 11 órakor átadták az angol nagykövetségen.

Egyidejű berlini jelentés szerint a január 11-i angol jegyzékre adott német választ ma délelőtt 11.45 órakor szintén átnyuj-tották a berlini angol nagykövetségnek.

A hivatalos német távirati iroda ma közli a német kormány választ az angol külügy-minisztériumnak a spanyolországi önkén-te-séssel kapcsolatos jegyzékére. A német kor-mány kijelenti, hogy helyesli, ha azonnali intézkedéseket foganatosítanak önkén-te-s-katonák Spanyolországba való utazásának megakadályozására. Hasonlóképpen helyesli mindazokat az intézkedéseket, amelyek egyes államok közvetett beavatkozásának megakadályozására alkalmasak. Ebben a formában a német kormány csatlakozik az angol javaslatához és ezen feltételek elfoga-dásától teszi függővé a maga részéről foga-natosítandó intézkedéseket, így például azon törvény megszavazását, amely megtiltja a

német állampolgároknak Spanyolországba való utazását. A német kormány sajnálja, hogy Anglia nem válaszol arra a német ja-vaslatra, amely a Spanyolországban hrcoló összes idegenek visszatoloncoltatására vo-natkozott és amelynek célja az volt, hogy az 1936. augusztusi helyzetet állítsák helyre.

Római jelentés szerint az olasz válasz-jegyzék csaknem szó szerint megegyezik a német kormány válaszával és hangoztatja, hogy a tényleges ellenőrzéssel kapcsolatos javaslatokat a maga részéről hajlandó tör-vényhozási uton megakadályozni.

Madrid, január 25. A kormány közlése szerint a madridi fronton nem történt em-lítésre méltó esemény. Aranjuetzől délre a felkelőknek egy támadását visszaverték. Avilai felkelő jelentés szerint az esős idő akadályozza a katonai műveletek lebonyo-lítását. A felkelők Aranjuetzől délre táma-dást intéztek a kormánycsapatok ellen és fontos pozíciókat foglaltak el.

30
lépést kell tenni

míg az összes kirakatainkat megtekint-heti.

VITRO

COMERT S.A

CLUJ, Piața Unirii 8.
(Mátyás szoborral szemben.)

**Üveg, porcellán,
kristálykerámia,
márkásáru stb.**

Vásárolt-e autót és bundát egy állami tisztviselőnek Grosz Jenő?

Bucuresti, január 25. Az ilfovi törvény-szék ma folytatta a Gross-Cagero-ügy tár-gyalását. Elsőnek Niederhoffer vádlottat hallgatták ki, aki elmondta, hogyan alkalmazta őt Gross és milyen ügyleteket foly-tatott Gross különböző importőr-cégekkel. Eleinte egyszerű tisztviselő voltam 5000 lej havi fizetéssel — mondja a vádlott — a Zána Casei cégnél, majd megalapították a Cagero-vállalatot, mely Németországgal kompenzációs ügyleteket bonyolított le. Ebben az időben léptem be a Cageróhoz. Gross érintkezésbe lépett a brasovi Scherg-céggel, amelynek számára sikerült ügyletet bonyo-lított le. Ekkor alapította meg Gross az Importörök Blokkját. Niederhoffer e pillanattól fogva mint cégjegyző képviselte a vállalatot a Banca Nationalánál.

A vádlott egyébként olyan színben igyek-szik feltüntetni magát, mintha akarattáncúli eszköze lett volna Grossnak. Azt állítja, hogy Gross remek Limuzin-autóval és prém-el ajándékozta meg Donciu Geocgescut. A vádlott nem tudja megmondani, hogy melyik szücsnél vásárolták a prémet. Nieder-hoffert egyszer Gross félbeszakította, amiért az elnök megdorgálta.

LEGUJABB SPORT

Ismét eldöntetlenül látszott az oradeai vegyes

Strasbourgból jelentik: Tegnap játszott a második franciaországi mérkőzését a OAO-Crisana vegyes ezúttal a Racing Club Stras-bourg ellen. A mérkőzés 1:1 arányban el-döntetlenül végződött. Félidőben az oradeai vegyes vezetett 1:0-ra.

Állandó olcsó társas-utazás Bucurestibe és vissza

Indulás minden hétfőn este 9.18, visszaindu-lás Bucurestiből csütörtökön este 8.45.

III. OSZTÁLY TOUR-RETOUR LEI 650 lej,
II. OSZTÁLY 980 lej.

Utazásaink gyorsvonattal külön Pullmann-kocsiban történnek.

Jegyek válthatók „CENTROPA” utazási vállalat képviselője „AGIMEX” AGENTURA Cluj, Piața Unirii 3. Telefon: 2-29.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT

Jön! TEIKO KIWA